

**ZAKON O VISOKOM
OBRAZOVANJU**

Prosinac, 2009. godine

Na temelju članka 15.d) i 26.e) Ustava Županije Posavske („Narodne novine Županije Posavske broj: 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04) Skupština Županije Posavske na sjednici održanoj dana _____ 2010. godine, d o n o s i

ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet zakona)

Ovim Zakonom uređuje se sustav, uvjeti i način obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, financiranje, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje ove djelatnosti na području Županije Posavske (u daljnjem tekstu: Županija).

Članak 2. (Djelatnost visokog obrazovanja)

(1) U svrhu reforme visokog obrazovanja, ovaj Zakon ustanovljava temeljna načela i standarde za stjecanje visokog obrazovanja u Županiji i u visokoškolskim ustanovama, čiji je osnivač ili suosnivač Županija, a sjedištem je izvan Županije, sukladno relevantnim odredbama Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (ETS No. 5, 1950) i njezinih protokola, Komiteta ministara Vijeća Europe o priznavanju i ocjeni kvalitete privatnih visokoškolskih ustanova – R (97)1, Preporuci o pristupu visokom obrazovanju R (98)3 i Preporuci o istraživačkoj zadaći sveučilišta – R (2000)8 te drugim relevantnim načelima međunarodno priznatih pravnih instrumenata, čija je država ugovornica i Bosna i Hercegovina, te sukladno Konvenciji Vijeća Europe/UNESCO-a o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u europskoj regiji (ETS No.165,1997).

(2) Županija prihvaća europske strateške ciljeve u području visokog obrazovanja, izražene u Deklaraciji europskih ministara visokog obrazovanja iz Bologne (1999), kao i kasniji razvoj ove koncepcije.

(3) Visoko obrazovanje je djelatnost od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu.

Članak 3. (Osnovni ciljevi visokog obrazovanja)

Ciljevi visokog obrazovanja su:

a) ustanovljavati, razvijati, štiti i prenositi znanje i sposobnosti kroz nastavu i znanstvenoistraživački rad i time doprinosti razvoju sposobnosti pojedinca i društva;

b) pružiti mogućnost građanima da, u skladu s propisima, cijeloga života uživaju korist visokog obrazovanja.

Članak 4. (Načela visokog obrazovanja)

Djelatnost visokog obrazovanja se temelji na sljedećim načelima:

a) akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta;

- b) jedinstvu nastave i znanstvenoistraživačkog, odnosno umjetničkog stvaralaštva;
- c) otvorenosti sveučilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici;
- d) uvažavanju europskih humanističkih i demokratskih vrijednosti te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja;
- e) poštivanju ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih oblika diskriminacije;
- f) interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta da razvija društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske zajednice,
- g) koncepciji cjeloživotnog obrazovanja.

Članak 5. (Akademske slobode)

- (1) Visoko školske ustanove uživaju slobodu u nastavnom i znanstvenoistraživačkom radu unutar svojih licencijskih tijela, bez miješanja tijela javne vlasti.
- (2) Posebnim se zakonom reguliraju pitanja znanstvenoistraživačkog rada.
- (3) Znanstvenoistraživački rad na visokoškolskim ustanovama može se sufinancirati iz sredstava proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH, sukladno važećim propisima na državnoj razini.

Članak 6. (Autonomija)

Visokoškolske ustanove imaju pravo:

- a) izabrati svoja upravna i rukovodna tijela i odrediti im mandat;
- b) urediti svoje strukture i aktivnosti vlastitim pravilima, sukladno ovome zakonu, drugim važećim zakonima i svojim statutima, visokom obrazovanju i svom statutu;
- c) izabrati nastavno i suradničko osoblje;
- d) primati studente i odrediti im metode nastave i provjere znanja studenata;
- e) samostalno razvijati i primjenjivati nastavne planove i programe, i istraživačke projekte;
- f) unutar raspoloživih financijskih sredstava, izabrati predmete koji će se predavati;
- g) na sveučilištima dodjeljivati znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja,
- h) zapošljavati osoblje.
- i) odrediti za službeni jezik, ili službene jezike, jedan ili više jezika konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini.

Članak 7. (Nepovredivost akademskog prostora)

- (1) Prostor visokoškolske ustanove je nepovrediv i u njega ne mogu ulaziti pripadnici policije i drugih tijela nadležnih za gonjenje i sprječavanje kaznenih djela bez dozvole rektora, ravnatelja visoke škole ili osoba koje su oni ovlastili.
- (2) Izuzetno od stavka (1) ovog članka, s ciljem sprječavanja kaznenog djela ili zaustavljanja izvršenja kaznenog djela mogu se poduzimati neophodne mjere, s tim da se o poduzetim radnjama odmah obavijesti uprava visokoškolske ustanove.

Članak 8. (Jezik studija)

(1) Visokoškolska ustanova organizira i izvodi studije, odnosno pojedine dijelove studija, kao i izradu i obranu završnog, diplomskog i magistarskog rada i doktorske disertacije na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu ili na jednom od druga dva jezika konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, a može i na više jezika konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, što se utvrđuje statutom visokoškolske ustanove.

(2) Visokoškolska ustanova može organizirati i izvoditi studije, odnosno pojedine dijelove studija, kao i izradu i obranu završnog, diplomskog i magistarskog rada i doktorske disertacije na stranom jeziku što se određuje statutom visokoškolske ustanove uz suglasnost nadležnog ministarstva.

Članak 9. (Pravo na visoko obrazovanje)

(1) Pravo na visoko obrazovanje imaju sve osobe koje su završile četverogodišnju srednju školu u BiH, kao i učenici koji su završili srednju školu u inozemstvu.

(2) Visokom obrazovanju, kojim se bave licencirane visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini, pristup neće biti ograničen, izravno ili neizravno, prema bilo kojoj stvarnoj ili pretpostavljenoj osnovi, kakve su: spol. Rasa, seksualna orijentacija, tjelesni ili drugi nedostatak, bračno stanje, boja kože, jezik, vjera političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno podrijetlo, veza s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje, dob ili neki drugi status.

(3) Učenici koji su srednju školu završili u inozemstvu dokaz o završenoj školi, svjedodžbu ili diplomu podnose visokoškolskoj ustanovi, a koja je prethodno nostrificirana u nadležnoj instituciji. Bit će priznata svjedodžba ili diploma koja pokazuje razinu obrazovanja koja se u osnovi ne razlikuje od obrazovanja u BiH i koja nositelju daje pravo prijaviti se na sveučilište ili polagati prijamni ispit na sveučilištu u danoj stranoj zemlji.

(4) Izuzetno, pod uvjetima određenim statutom visokoškolske ustanove, pravo na visoko obrazovanje ima i osoba bez stečenog srednjeg obrazovanja koja se prijavljuje za upis na studijske programe iz umjetničkih područja.

(5) Ustanova će osigurati pristup studiju stranim državljanima i osobama bez državljanstva u skladu s načelima u Europskoj zoni visokog obrazovanja osiguravajući studij pod istim uvjetima kao i državljanima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH) potičući mobilnost studenata i nastavnika.

II. VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Članak 10. (Visokoškolske ustanove)

(1) Djelatnost visokog obrazovanja obavljaju sveučilišta i visoke škole.

(2) Sveučilište je visokoškolska ustanova koja se bavi znanstveno-nastavnim i istraživačkim radom, koja nudi akademske stupnjeve sva tri ciklusa, s ciljevima koji uključuju unapređenje znanja, misli i školstva u BiH, obrazovni, kulturni, društveni i ekonomski razvoj BiH, promoviranje demokratskog građanskog društva i postizanje najviših standarda nastave i istraživačkog rada i koja realizira najmanje pet različitih studijskih programa iz barem tri znanstvena područja – prirodne znanosti, tehničke znanosti, društvene znanosti, biomedicina i zdravstvo, biotehničke i humanističke znanosti.

(3) Izuzetno od stavka (1) ovog članka sveučilište u polju umjetnosti može se osnovati ako ima sve tri razine studija iz najmanje tri područja umjetnosti.

(4) Visoka škola je visokoškolska ustanova koja je akreditirana za davanje diploma i stupnja prvog ciklusa, s ciljevima koji uključuju pripremu i obuku pojedinaca za stručni, ekonomski i kulturni razvoj BiH i promociju demokratskog građanskog društva, te postizanje visokih standarda nastave i učenja i koja realizira najmanje jedan studijski program iz jednog znanstvenog područja i ispunjava druge uvjete u skladu sa zakonom.

Članak 11. (Javnost rada)

(1) Rad visokoškolske ustanove je javan.

(2) Na visokoškolskoj ustanovi nije dopušteno političko, stranačko ili vjersko organiziranje.

Članak 12. (Imovina visokoškolske ustanove)

(1) Visokoškolska ustanova ne može raspolagati nekretninama u državnom vlasništvu bez suglasnosti Upravnog vijeća.

(2) Sredstva za rad visokoškolske ustanove mogu se koristiti samo za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.

(3) Imovina visokoškolske ustanove stečena poklonom i oporukom je vlasništvo visokoškolske ustanove koja je tu imovinu stekla.

(4) Visokoškolska ustanova samostalno upravlja fondacijama odnosno fondovima i zadužbinama koji su joj povjereni u skladu sa zakonom.

Članak 13. (Primjena Zakona o ustanovama)

Na osnivanje i rad visokoškolskih ustanova primjenjuje se Zakon o ustanovama, ako ovim Zakonom ili drugim propisom iz područja visokog obrazovanja nije drugačije uređeno.

III. OSNIVANJE I PRESTANAK RADA

Članak 14. (Status visokoškolske ustanove)

(1) Sveučilište i visoka škola osnivaju se kao ustanove.

(2) Javne visokoškolske ustanove obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu.

(3) Visokoškolska ustanova ima status pravne osobe.

Članak 15. (Osnivači visokoškolske ustanove)

(1) Visokoškolsku ustanovu može osnovati domaća ili strana pravna ili fizička osoba.

(2) Visokoškolsku ustanovu mogu osnovati dva ili više osnivača, a u tom slučaju se njihova međusobna prava, obveze i odgovornosti utvrđuju sporazumom.

(3) Visokoškolske ustanove mogu biti javne i privatne.

(4) Visokoškolsku ustanovu kao javnu ustanovu može osnovati općina, županija, dvije ili više općina, dvije ili više županija ili jedna ili više općina i jedna ili više županija zajedno.

(5) Ako visokoškolsku ustanovu utemeljuje više osnivača (suosnivača), osnivači (suosnivači) će sporazumom iz stavka (2) ovog članka regulirati rad visokoškolske ustanove.

Članak 16. **(Elaborat o osnivanju visokoškolske ustanove)**

(1) Osnivači visokoškolske ustanove formiraju ekspertno povjerenstvo koje će pripremiti elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove.

(2) Članovi ekspertnog povjerenstva su sveučilišni nastavnici iz znanstvenog i stručnog područja, za koje se osniva visokoškolska ustanova.

(3) Elaborat iz stavka (1) ovog članka sadrži: dokaz o postojanju društvene potrebe za obrazovanjem određenog profila kadra na području Županije i BiH, dužinu trajanja studija, okvirni nastavni plan i program, stručni naziv koji se stječe po završetku studija, ispunjavanje općih i posebnih uvjeta po standardima visokog obrazovanja, sredstva potrebna za ispunjavanje tih uvjeta i način njihovog osiguravanja.

(4) Osnivač ustanove prije donošenja akta o osnivanju usvaja elaborat. Osnivač ustanove nakon usvajanja elaborata imenuje povjerenstvo matičara i utvrđuje rok za podnošenje izvještaja.

(5) Elaborat o osnivanju visokoškolske ustanove dostavlja se Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo), uz zahtjev za donošenje rješenja o ispunjenosti uvjeta za rad visokoškolske ustanove.

(6) Nakon dostavljanja urednog zahtjeva iz stavka (5) ovog članka ministar prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije (u daljnjem tekstu: ministar), donosi poseban akt kojim imenuje ekspertno povjerenstvo radi razmatranja zahtjeva i davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove.

(7) Ekspertno povjerenstvo iz stavka (6) ovog članka broji tri (3) člana, a u njegov sastav se imenuje predstavnik osnivača, predstavnik nadležnog ministarstva i istaknuti znanstveni djelatnik ili stručnjak za odgovarajuće znanstvenonastavne, odnosno umjetničko-nastavne oblasti. Povjerenstvo ima tajnika. Tajnik je diplomirani pravnik ili magistar pravne struke.

(8) Akt o imenovanju ekspertnog povjerenstva iz stavka (6) ovog članka sadrži opis poslova i zadaća, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadaća i visinu naknade za rad članovima i tajniku povjerenstva.

(9) Odluku o davanju suglasnosti na elaborat donosi nadležno ministarstvo na temelju zapisnika o utvrđenom činjeničnom stanju ekspertnog povjerenstva. Odluka nadležnog ministarstva o elaboratu mora biti donesena najkasnije u roku od šezdeset (60) dana, računajući od dana dostavljanja elaborata nadležnom ministarstvu. Nakon što donese odluku, nadležno ministarstvo će u roku od osam (8) dana obavijestiti osnivača o odluci.

(10) U slučaju da je nadležno ministarstvo odbilo dati suglasnost na elaborat, osnivač može tražiti da se osnuje posebno ekspertno povjerenstvo, koje će još jednom razmotriti elaborat i razloge odbijanja suglasnosti. Nalazi i mišljenje ovog povjerenstva dostavit će se Vladi Županije na daljnje odlučivanje.

(11) Ako je više osnivača iz više županija, a radi se o javnoj visokoškolskoj ustanovi, nadležno ministarstvo obrazovanja u sjedištu visokoškolske ustanove će odlučivati o davanju suglasnosti na elaborat i uputiti nadležnoj Vladi na dalje odlučivanje, ako sporazumom suosnivača nije drukčije određeno.

(12) Posebno ekspertno povjerenstvo imenuje ministar iz reda istaknutih znanstvenih djelatnika, koji nisu bili u prvostupanjskom povjerenstvu, s tim da se obvezno jedna trećina

članova povjerenstva imenuje na prijedlog osnivača. Navedeno povjerenstvo ima i tajnika koji je diplomirani pravnik ili magistar pravne struke.

(13) Akt o imenovanju posebnog ekspertnog povjerenstva iz stavka (12) ovog članka sadrži opis poslova i zadaća, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadaća i visinu naknade za rad članovima i tajniku povjerenstva.

(14) Osnivač visokoškolske ustanove je dužan, prilikom podnošenja zahtjeva za odobrenje obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, uplatiti naknadu za troškove postupka, čiju visinu i način utroška sredstava određuje ministar posebnim propisom.

Članak 17. (Povjerenstvo matičara)

(1) Povjerenstvo matičara, nakon što je nadležno ministarstvo, odnosno Vlada dala suglasnost na elaborat o osnivanju, a prije nego što nadležno ministarstvo izda rješenje o ispunjavanju uvjeta za osnivanje i početak rada:

- a) donosi opći akt o pravilima studija,
- b) objavljuje natječaj i obavlja izbor nastavnika i suradnika za uže znanstveno, odnosno umjetničko područje ili za nastavne predmete prvog ciklusa,
- c) predlaže broj studenata za upis u prvu godinu studija,
- d) donosi nastavni plan i program,
- e) utvrđuje prijedlog statuta,
- f) objavljuje natječaj i vrši izbor članova upravnog vijeća,
- g) prati proces ispunjavanja ostalih uvjeta neophodnih za početak rada i dalji rad visokoškolske ustanove koja se osniva,
- h) dostavlja osnivaču i Ministarstvu izvješće o ispunjenosti uvjeta potrebnih za početak rada i dalji rad visokoškolske ustanove koja se osniva, sa obrazloženim kalendarom aktivnosti za donošenje akta o osnivanju visokoškolske ustanove, rokom za provjeru uvjeta za početak rada i dalji rad i s planiranim datumom početka rada visokoškolske ustanove koja se osniva.

(2) Bliži propis o sastavu i radu povjerenstva matičara donosi ministar.

(3) Ako visokoškolsku ustanovu utemeljuje više osnivača, osnivači će sporazumom utvrditi sastav i rad povjerenstva matičara.

Članak 18. (Akt o osnivanju visokoškolske ustanove)

(1) Nakon usvojenog odnosno pozitivno ocjenjenog izvješća povjerenstva matičara, osnivač donosi akt o osnivanju visokoškolske ustanove.

(2) Aktom o osnivanju visokoškolske ustanove utvrđuje se:

- a) naziv osnivača/suosnivača,
- b) naziv i sjedište visokoškolske ustanove,
- c) djelatnost visokoškolske ustanove,
- d) iznos i sredstva za osnivanje, početak rada i način njihovog osiguravanja,
- e) izvori i način osiguravanja sredstava za rad visokoškolske ustanove,
- f) odgovarajući prostor i akademsko osoblje,
- g) međusobna prava i obaveze između osnivača i visokoškolske ustanove,
- h) način raspolaganja viškom prihoda nad rashodima i način na koji se pokriva višak rashoda nad приходima,
- i) prava, obveze i odgovornost visokoškolske ustanove u pravnom prometu,

- j) osobu koja će do imenovanja rukovoditelja predstavljati i zastupati visokoškolsku ustanovu i njegova ovlaštenja i odgovornosti,
 - k) rok za donošenje statuta visokoškolske ustanove, imenovanje tijela upravljanja i rukovođenja visokoškolske ustanove,
 - l) druga pitanja od značaja za rad visokoškolske ustanove.
- (3) Visokoškolska ustanova se smatra osnovanom upisom u sudski registar, čime stječe svojstvo pravne osobe.

Članak 19.

(Rješenje o ispunjavanju uvjeta za rad visokoškolske ustanove)

(1) Nakon što je nadležnom ministarstvu dostavljeno izvješće o ispunjenosti uvjeta Povjerenstva matičara, ministar imenuje povjerenstvo koje utvrđuje postojanje uvjeta za rad visokoškolske ustanove, a koje o utvrđenom činjeničnom stanju sačinjava zapisnik. Akt o imenovanju povjerenstva za utvrđivanje postojanja uvjeta za početak rada i obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja sadrži opis poslova i zadaća, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadaća i visinu naknade za rad članovima i tajniku povjerenstva.

(2) Povjerenstvo broji tri (3) člana i čine ga sveučilišni nastavnik iz znanstvenog i stručnog područja za koje se osniva visokoškolska ustanova, predstavnik nadležnog ministarstva i predstavnik osnivača. Ako visokoškolska ustanova ima više osnivača, osnivači će sporazumom odrediti svog predstavnika/e. Povjerenstvo ima i tajnika. Tajnik je diplomirani pravnik ili magistar pravne struke

(3) Nakon što se utvrdi da su ispunjeni svi uvjeti, izdaje se Rješenje o ispunjavanju uvjeta za rad visokoškolske ustanove..

(4) Rješenje doneseno po zahtjevu iz stavka (3) ovog članka upravni je akt protiv koga nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(5) Zahtjev za donošenje rješenja iz stavka (3) ovog članka podnosi se najkasnije šest mjeseci prije početka akademske godine. Uz zahtjev se prilaže i zemljišnoknjižni izvadak, vlasnički list, građevinska dozvola, lokacijska dozvola i uporabna dozvola građevine u kojoj će se izvoditi nastava.

(6) Rješenje o ispunjavanju uvjeta, izdano u tekućoj akademskoj godini, vrijedi za upis studenata za sljedeću akademsku godinu.

(7) Visokoškolska ustanova upisuje studente na temelju odluke o upisu. Odluku o upisu donosi visokoškolska ustanova uz suglasnost nadležnog ministarstva. Odlukom o upisu utvrđuje se za svaki studij:

- broj redovitih studenata koji studiraju uz potporu ministarstva,
- broj redovitih studenata koji sami plaćaju studij,
- broj izvanrednih studenata (učenje na daljinu),
- broj studenata stranih državljana.

(8) Na temelju odluke o upisu, visokoškolska ustanova raspisuje natječaj za upis studenata. Natječaj se objavljuje u javnom tisku.

(9) Kapacitet visokoškolske ustanove utvrđuje visokoškolska ustanova.

(10) Statutom visokoškolske ustanove određuje se sadržaj natječaja za upis, izbor pristupnika i način upisa.

Članak 20. **(Standardi i kriteriji)**

(1) Visokoškolska ustanova može početi s radom i obavljanjem djelatnosti ako ispunjava kriterije i standarde i normative za visoko obrazovanje odnosno standarde i normative za osnivanje te za prestrukturiranje studijskih programa, koje donosi Vlada Županije, na prijedlog resornog ministarstva.

(2) Sveučilište može početi s radom i obavljanjem djelatnosti ako ispunjava kadrovske uvjete i ima u radnom odnosu najmanje dvije trećine od ukupnog broja nastavnika potrebnih za izvođenje nastave na obveznim nastavnim predmetima utvrđenim nastavnim planom za sve cikluse koje organizira, osim na umjetničkim akademijama, a visoka škola može početi sa radom i obavljanjem djelatnosti ako ispunjava kadrovske uvjete i ima u radnom odnosu najmanje jednu trećinu od ukupnog broja nastavnika potrebnih za izvođenje nastave na obveznim nastavnim predmetima utvrđenim nastavnim planom za sve cikluse koje organizira, osim na umjetničkim akademijama

(3) Izuzetno, za studij medicinske skupine znanosti, broj angažiranih uposlenika iz zdravstvene institucije u nastavnom procesu u visokoškolskoj ustanovi ulazi u broj nastavnika iz stavka (2), a to se regulira posebnim ugovorom između visokoškolske ustanove i zdravstvene institucije.

(4) Visokoškolska ustanova koja ne ispunjava uvjete iz stavka (1), (2) i (3) ne može izdavati javne isprave.

Članak 21. **(Dozvola za rad)**

(1) Nakon donošenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za osnivanje i početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i akta o osnivanju, nadležno ministarstvo izdaje dozvolu za rad (licencu).

(2) Visokoškolska ustanova se smatra osnovanom upisom u sudski registar, čime stječe svojstvo pravne osobe.

Članak 22. **(Visokoškolska ustanova sa sjedištem izvan Županije)**

(1) Visokoškolska ustanova sa sjedištem izvan Županije ili u drugoj državi može organizirati studij na području Županije, uz prethodnu suglasnost Vlade Županije koja utvrđuje postoji li društvena opravdanost za osnivanje takvog studija.

(2) Na osnovu suglasnosti iz prethodnog stavka Ministarstvo utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 20. ovog zakona.

(3) Nadležno ministarstvo daje prethodnu suglasnost na odluku o broju i kriterijima upisa studenata u prvu godinu dodiplomskog studija iz stavka (1) ovog članka.

(4) Nadležna inspekcija će zabraniti rad i zapečatiti prostorije po službenoj dužnosti visokoškolskoj ustanovi koja obavlja rad na području Županije suprotno odredbama ovog članka.

Članak 23.
(Razdoblje utvrđivanja uvjeta za rad)

(1) Nadležno ministarstvo najmanje jednom u pet godina utvrđuje ispunjava li visokoškolska ustanova uvjete propisane ovim zakonom.

(2) Ako nadležno ministarstvo utvrdi da visokoškolska ustanova, odnosno ustrojbeni jedinica visokoškolske ustanove ne ispunjava uvjete, odredit će rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka, koji ne može biti manji od šest mjeseci.

(3) U roku iz stavka (2) ovog članka ne može se obavljati upis studenata u prvu godinu studija u visokoškolskoj ustanovi, odnosno ustrojbenoj jedinici, koja ne ispunjava uvjete iz ovog zakona.

(4) Ukoliko se u određenom roku nedostaci ne otklone, visokoškolskoj ustanovi ili njenom organizacijskom dijelu koji ne ispunjavaju uvjete iz ovog zakona, nadležno ministarstvo će zabraniti obavljanje djelatnosti i o tome obavijestiti osnivača.

(5) Pravomoćno rješenje o trajnoj zabrani rada nadležno ministarstvo dostavlja osnivaču, nadležnom registarskom sudu i nadležnoj agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete (u daljnjem tekstu: Agencija), radi brisanja visokoškolske ustanove iz registra.

Članak 24.
(Statusne promjene)

(1) Visokoškolska ustanova može, u skladu sa zakonom i uz suglasnost Upravnog vijeća, proširiti odnosno promijeniti djelatnost, naziv i sjedište, kao i obavljati statusne promjene.

(2) Osnivanje novog fakulteta, akademije, instituta, studija, odsjeka i instituta kao pod-organizacijske jedinice na visokoškolskoj ustanovi koja je upisana u registre, obavlja se na način i po postupku predviđenom za osnivanje visokoškolskih ustanova, a na osnovu zahtjeva i elaborata prihvaćenog od strane senata visokoškolske ustanove.

Članak 25.
(Prestanak rada visokoškolske ustanove)

(1) Visokoškolska ustanova prestaje s radom u slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju.

(2) Akt o prestanku rada visokoškolske ustanove donosi osnivači.

(3) Aktom o prestanku rada visokoškolske ustanove utvrđuje se način zaštite prava korisnika usluga i druga pitanja od značaja za prestanak rada visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

(4) U slučaju prestanka s radom visokoškolske ustanove osnivač/i je dužan/i zatečenim studentima omogućiti završetak započelih studija.

(5) Prije donošenja akta o prestanku rada visokoškolske ustanove osnivač, odnosno osnivači, formiraju ekspertnu povjerenstvo sa zadatkom da pripremi elaborat o opravdanosti prestanka rada visokoškolske ustanove.

IV. LICENCA I AKREDITACIJA

Članak 26. (Kriteriji za licenciranje)

Visokoškolska ustanova može početi s radom i obavljati svoju djelatnost nakon dobivanja licence.

Članak 27. (Licenca)

(1) Licenca je dokument koji izdaje nadležno ministarstvo kojim se visokoškolskoj ustanovi dozvoljava pružanje usluga visokog obrazovanja, odnosno dozvola za rad.

(2) Licencom se utvrđuju vrsta visokoškolske ustanove, akreditirani studijski programi kao i stupnjevi i diplome koje se mogu dodjeljivati.

(3) Kriterije za dobivanje licence iz stavka (1) ovog članka donosi nadležno ministarstvo, na temelju preporuke agencije.

Članak 28. (Akreditacija)

(1) Akreditacija je postupak provjere organizacije rada, raspoloživih prostornih, materijalno-tehničkih i kadrovskih resursa, kvalitete obrazovnog procesa, studijskih programa i kvalifikacija kojima raspolaže, odnosno koje pruža i dodjeljuje visokoškolska ustanova, a što ima za rezultat izdavanje rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove od strane nadležnog ministarstva.

(2) U postupku akreditacije doktorskog studijskog programa utvrđuje se da li su ispunjeni uvjeti za obavljanje znanstvenoistraživačkog, odnosno umjetničkog rada u skladu sa zakonom.

Članak 29. (Postupak izdavanja akreditacije)

(1) Zahtjev za akreditaciju može podnijeti visokoškolska ustanova nadležnom ministarstvu odnosno nadležnoj agenciji te davanje preporuka o akreditaciji visokoškolske ustanove odnosno njezinih studijskih programa, najmanje godinu dana prije datuma za koji se traži akreditacija.

(2) U postupku akreditacije nadležno ministarstvo, na temelju izvješća (ocjene) agencije iz st. 1. ovog čl., može:

a) izdati potvrđnicu (uvjerenje) o akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa,

b) utvrditi nedostatke u pogledu ispunjavanja uvjeta, kvalitete rada visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa i odrediti rok za otklanjanje navedenih nedostataka, s tim što po isteku roka odlučuje o zahtjevu;

c) donijeti rješenje kojim se zahtjev odbija.

(3) Akreditacija po zahtjevu iz stavka (1) ovog članka izdaje se najduže na četiri godine nakon čega se mora provesti ponovna akreditacija.

(4) Ponovni zahtjev za akreditaciju može se podnijeti po isteku roka od godinu dana od donošenja rješenja kojim se zahtjev za akreditaciju odbija.

(5) Visokoškolska ustanova može uz suglasnost osnivača odabrati odgovarajuću međunarodnu agenciju za akreditaciju.

Članak 30.
(Ovlaštenje akreditirane visokoškolske ustanove)

(1) Akreditirana visokoškolska ustanova je jedina ovlaštena dodjeljivati akademske titule i zvanja i izdavati diplome navedene u rješenju o akreditaciji.

(2) Neće se priznati akademske titule, stručna i znanstvena zvanja i diplome koje su izdale visokoškolske ustanove bez akreditacije.

Članak 31.
(Oduzimanje licence)

(1) Ako se na temelju inspeksijskog nadzora utvrdi da je visokoškolska ustanova prestala ispunjavati uvjete iz licence i akreditacije, a uočeni propusti se ne mogu otkloniti bez ozbiljnih posljedica na kvalitetu studija, nadležno ministarstvo će na prijedlog nadležne agencije, rješenjem oduzeti licencu.

(2) Ako se uočeni nedostaci mogu otkloniti nadležno ministarstvo će ostaviti rok, ne duži od šest mjeseci, u kojem visokoškolska ustanova mora otkloniti uočene nedostatke.

Članak 32.
(Samo-vrednovanje i osiguranje kvalitete)

(1) Senat visokoškolske ustanove izrađuje i donosi dokument o politici osiguranja kvalitete i metode samovrednovanja za sva tri studijska ciklusa.

(2) Visokoškolske ustanove će razviti vlastite sustave osiguranja kvalitete kako bi osigurali kvalitetu i realizaciju svoje misije.

(3) Visokoškolska ustanova provodi kontinuirano, po pravilu na kraju školske godine, a najviše u intervalima od tri školske godine, postupak samo-vrednovanja i ocjene kvalitete svojih studijskih programa, nastave i uvjeta rada.

(4) Postupak iz stavka (3) ovog članka visokoškolska ustanova, odnosno njene ustrojbene jedinice provode u skladu sa statutom, odnosno općim aktom visokoškolske ustanove i metodama samovrednovanja koje utvrđuje senat.

(5) Izvješće o samovrednovanju i ocjeni kvalitete objavljuje se tako da bude dostupno akademskom osoblju i studentima u toj visokoškolskoj ustanovi.

(6) Na zahtjev nadležnog ministarstva, odnosno Agencije, visokoškolska ustanova im dostavlja informaciju o postupku i rezultatima samovrednovanja, kao i druge podatke od značaja za ocjenu kvalitete.

Članak 33.
(Interne evaluacije)

Visokoškolska ustanova će interne evaluacije iz članka 32. ovog Zakona izvoditi u skladu s trajanjem nastavnih ciklusa i statutom.

Članak 34.
(Uspostavljanje informacijskog sustava)

Visokoškolska ustanova će uspostaviti informacijski sustav kojim će se osigurati realizacija mjera politike osiguranja kvalitete i stalni pristup informacijama o:

- a) napretku studenata i uspješnosti,

- b) uposlenosti diplomiranih studenata,
- c) zadovoljstvu studenata vlastitim nastavnim programima,
- d) učinkovitosti nastavnog osoblja,
- e) strukturi studentske populacije,
- f) raspoloživim nastavnim resursima i njihovoj cijeni,
- g) indikatorima performansi ustanove,
- h) drugim elementima bitnim za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja.

1. Misija i aktivnosti visokoškolske ustanove

Članak 35. (Misija visokoškolske ustanove)

Visokoškolska ustanova će donijeti, publicirati i kontinuirano ažurirati misiju, odnosno izjavu o misiji, kojom će precizno i sažeto opisati visokoškolsku ustanovu, definirati njen status, identificirati postavljene ciljeve i politike, odrediti način prilagođavanja organizacijske strukture ustanove potrebama studenata i društvene zajednice, te dati naznake o načinu realizacije postavljenih ciljeva.

V. EVIDENCIJA, JAVNE ISPRAVE I REGISTAR

Članak 36. (Matične knjige i evidencije)

(1) Visokoškolska ustanova vodi matične knjige studenata i osoba koje su završile prvi, drugi i treći ciklus kao i evidencije o ispitima, uspjehu studenata na kraju školske godine, izdanim diplomama i dodacima diplomi kao i druge evidencije utvrđene općim aktima visokoškolske ustanove.

(2) Matične knjige i evidencije o izdanim diplomama i dodacima diplomi čuvaju se trajno.

(3) Bliži propis o načinu vođenja matičnih knjiga i evidencija o izdanim diplomama i dodacima diplomi donosi nadležni ministar.

(4) Način vođenja matičnih knjiga i evidencija o izdanim diplomama i dodacima diplomi u visokoškolskoj ustanovi koju je utemeljio više osnivača regulira se sporazumom istih.

(5) Općim aktima visokoškolske ustanove uredit će se način vođenja drugih evidencija.

Članak 37. (Javne isprave)

(1) Na temelju službene evidencije, visokoškolska ustanova može izdavati javne isprave.

(2) Bliži propis o sadržaju javnih isprava, osim diplome i dodatka diplomi donosi visokoškolska ustanova.

(3) Bliži propis o sadržaju diplome i dodatka diplomi donosi Agencija.

Članak 38.
(Izdavanje javne isprave)

(1) Kada se nastava ostvaruje na stranom jeziku, javne isprave se izdaju na obrascu koji je tiskan dvojezično, s tim da se na zahtjev studenta može izdati javna isprava odvojeno na službenom i stranom jeziku.

(2) Na zahtjev studenta, visokoškolska ustanova izdaje javnu ispravu o savladanom dijelu studijskog programa, koja sadrži podatke o razini, prirodi i sadržaju studija, kao i postignute rezultate.

Članak 39.
(Ništavnost javnih isprava)

Diplomu odnosno dodatak diplome nadležno ministarstvo oglašava ništavnim ako su izdani od neovlaštene ustanove ili su potpisani od neovlaštene osobe ili vlasnik diplome nije ispunio sve ispitne obveze na način utvrđen zakonom i studijskim programima.

Članak 40.
(Zabrana rada)

(1) Javne isprave iz članka 37. ovog Zakona, izdane od strane visokoškolske ustanove koja obavlja djelatnost visokog obrazovanja na području Županije, a nema dozvolu za rad na području Županije, izdanu u skladu s ovim zakonom, su ništavne.

(2) Nadležna inspekcija će po službenoj dužnosti zabraniti rad i zapečatiti prostorije visokoškolskoj ustanovi koja obavlja rad bez odobrenja za rad izdanog u skladu s ovim zakonom ili ako joj to odobrenje bude ukinuto u skladu s ovim zakonom.

Članak 41.
(Registar)

(1) Nadležno ministarstvo vodi evidenciju visokoškolskih ustanova (u daljnjem tekstu: registar).

(2) Sadržaj i način vođenja registra propisuje nadležni ministar.

(3) Visokoškolska ustanova može izvršiti upis studenata i početi s radom nakon upisa u sudski registar i registar.

VI. STATUT VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Članak 42.
(Statut visokoškolske ustanove)

(1) Statut je osnovni akt kojim se uređuju pitanja značajna za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.

(2) Statut donosi senat visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora.

Članak 43. **(Sadržaj statuta)**

Statut sadrži odredbe kojima se reguliraju sljedeća pitanja:

- a) organizacija visokoškolske ustanove,
- b) zastupanje i predstavljanje visokoškolske ustanove,
- c) pravila za izbor članova upravnog vijeća koje imenuje Senat,
- d) načine organiziranja i izvođenja studija,
- e) pravila studiranja i prava studenata,
- f) izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja,
- g) organiziranje, način i uvjeti rada studentskog parlamenta,
- h) način implementacije Europskog kreditnog transfer sustava (u daljem tekstu: ECTS),
- i) kriterije za dodjelu akademskih titula,
- j) obveze visokoškolske ustanove prema osnivaču,
- k) ovlaštenja visokoškolske ustanove u pravnom prometu,
- l) organizacija i nadležnosti organizacijskih jedinica,
- m) statusne promjene, obrazovanje novih organizacijskih jedinica i studijskih odsjeka,
- n) ostvarivanje prihoda, upravljanje sredstvima i imovinom,
- o) organizacija znanstvenoistraživačkog i umjetničkog rada,
- p) kriterije za provođenje procesa i objavljivanje rezultata evaluacije i primjenu njihovih zaključaka,
- r) sastav Senata i način njegovog biranja,
- s) oblik i razina sudjelovanja studenata u radu visokoškolske ustanove,
- š) način izjašnjavanja i donošenja odluka po pojedinim pitanjima, kao i preciziranje odluka koje se mogu donositi tajnim glasanjem.
- t) druga pitanja u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom.

VII. TIJELA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Članak 44. **(Tijela visokoškolske ustanove)**

- (1) Tijela sveučilišta su: upravni odbor, senat i rektor.
- (2) Tijela visoke škole su: upravni odbor, senat i ravnatelj.
- (3) Visokoškolska ustanova može imati i druga stručna, rukovodna ili nadzorna tijela, čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuju osnivačkim aktom i statutom.

Članak 45.

Nadležnost, sastav, trajanje mandata, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja tijela visokoškolske ustanove uređuje se statutom.

1. Upravni odbor

Članak 46. (Upravni odbor)

Najviše tijelo upravljanja u domeni poslovanja javne visokoškolske ustanove je Upravni odbor.

Članak 47. (Sastav, broj, mandat i izuzeće)

- (1) Upravni odbor visokoškolske ustanove ima između sedam i jedanaest članova.
- (2) Osoba koja je svojim javnim djelovanjem štetila ugledu visokoškolske ustanove ne može biti imenovana za člana upravnog odbora, što se regulira statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Senat sveučilišta imenuje i razrješuje članove upravnog odbora na mandat od četiri godine, prema javnoj i transparentnoj proceduri natječaja.
- (4) Rektor, ravnatelj visoke škole i članovi senata visokoškolske ustanove ne mogu biti članovi upravnog odbora visokoškolske ustanove.

Članak 48. (Razrješenje člana upravnog odbora)

- (1) Senat, odnosno osnivač mogu razriješiti člana upravnog odbora kojeg su imenovali i prije isteka vremena na koje je imenovan:
 - a) ako se utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad visokoškolske ustanove;
 - b) ako se utvrdi da ima osobne ili druge interese koji su u suprotnosti s interesima visokoškolske ustanove;
 - c) ako svojim radom povrijedi ugled visokoškolske ustanove;
 - d) na njegov osobni zahtjev;
 - e) ako ne ispunjava dužnost člana upravnog vijeća i
 - f) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, osnivačkim aktom i statutom.
- (2) Postupak razrješenja člana upravnog odbora bliže se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Članak 49. (Djelokrug rada upravnog odbora)

Upravni odbor obavlja poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:

- a) daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove;
- b) donosi opći akt o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta, sukladno zakonu i statutu visokoškolske ustanove,
- c) utvrđuje planove financiranja i razvoja;
- d) na prijedlog senata donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove,
- e) donosi financijski plan i usvaja godišnji obračun;
- f) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad rektora ili ravnatelja u domenu financijskog poslovanja;
- g) odlučuje o korištenju sredstava preko iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,

- h) odgovara osnivaču za financijske rezultate rada visokoškolske ustanove;
- i) podnosi osnivaču izvješće o poslovanju visokoškolske ustanove najmanje jednom godišnje;
- j) donosi odluku o osnivanju i ukidanju organizacijskih jedinica na prijedlog senata
- k) donosi odluku o osnivanju i ukidanju drugih pravnih osoba, u skladu sa zakonom i statutom;
- l) donosi i druge opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
- m) obavlja i druge poslove sukladno zakonu, aktu o osnivanju i statutu.

2. Rektor sveučilišta i ravnatelj visoke škole

Članak 50.

(Rektor sveučilišta i ravnatelj visoke škole)

(1) Sveučilištem rukovodi rektor, a visokom školom ravnatelj, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

(2) Za rektora sveučilišta može biti izabran nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora koji ispunjava uvjete za to zvanje na sveučilištu na kojem se prijavljuje.

(3) Za ravnatelja visoke škole može biti birana osoba koja ispunjava uvjete za nastavnika te visoke škole.

Članak 51.

(Izbor rektora)

(1) Rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole bira senat na temelju javnog natječaja, na mandat od četiri godine, i može biti ponovno izabran.

(2) Postupak izbora rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole mora osigurati poštovanje principa zakonitosti, kvalitete, otvorenosti i transparentnosti.

(3) Postupak izbora i razrješenja, uvjeti i kriteriji za izbor i razlozi razrješenja rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole utvrđuju se statutom.

Članak 52.

(Poslovi rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole)

(1) Rektor sveučilišta, odnosno ravnatelj visoke škole obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom, a naročito:

- a) zastupa i predstavlja visokoškolsku ustanovu;
- b) organizira i rukovodi radom visokoškolske ustanove i odgovoran je za zakonitost rada visokoškolske ustanove;
- c) predlaže opće akte i donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
- d) predlaže upravnom odboru i senatu mjere za unapređenje rada visokoškolske ustanove;
- e) predlaže upravnom vijeću mjere za efikasno i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove;
- f) predlaže osnove planova rada i razvoja visokoškolske ustanove;
- g) izvršava odluke upravnog odbora i drugih tijela visokoškolske ustanove;
- h) odlučuje o korištenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove;
- i) odlučuje o pravima, obvezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa;

- j) podnosi upravnom odboru izvješće o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove;
 - k) naredbodavac je za izvršenje finansijskog plana;
 - l) sudjeluje u radu Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine;
 - m) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Rektor u radu pomažu prorektori.
- (3) Broj, mandat, uvjeti i način izbora prorektora bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Članak 53.

(Odgovornost rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole)

- (1) Rektor sveučilišta, odnosno ravnatelj visoke škole, za svoj rad u okviru akademskih pitanja odgovaraju senatu, a u okviru poslovanja upravnom vijeću.
- (2) Rektor i ravnatelj jednom godišnje podnose senatu i upravnom vijeću izvješće o svom radu.

Članak 54.

(Razrješenje rektora sveučilišta i ravnatelja visoke škole)

- (1) Rektor i ravnatelj mogu biti razriješeni dužnosti i prije isteka vremena na koje su imenovani:
- a) na osobni zahtjev,
 - b) ako se utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad visokoškolske ustanove;
 - c) ako se utvrdi da ima osobne ili druge interese koji su u suprotnosti s interesima visokoškolske ustanove;
 - d) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Postupak razrješenja rektora i ravnatelja uređuje se statutom visokoškolske ustanove.

3. Senat

Članak 55.

(Sastav Senata)

- (1) Senat kao najviše akademsko tijelo čine predstavnici akademskog osoblja i studenata.
- (2) Najmanje 15% članova senata su studenti - predstavnici studenata iz svakog ciklusa.

Članak 56.

(Djelokrug senata)

- (1) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno:
- a) odlučuje o pitanjima nastavne, znanstvene, umjetničke i stručne djelatnosti visokoškolske ustanove;
 - b) donosi statut visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora;

- c) donosi Etički kodeks, kojim se utvrđuju etička načela u visokom obrazovanju, objavljivanju znanstvenih rezultata, odnosu prema intelektualnom vlasništvu, odnosima između nastavnika, i suradnika, drugih uposlenika i studenata, odnosu prema javnosti i sredstvima javnog informiranja i uopće o nastupanju ustanove, nastavnika, suradnika i studenata u pravnom prometu,
- d) donosi opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
- e) donosi nastavne planove i nastavne programe dodiplomskog, poslijediplomskog i doktorskog studija;
- f) bira rektora i prorektore sveučilišta, odnosno ravnatelja visoke škole;
- g) predlaže upravnom vijeću unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta;
- h) imenuje povjerenstva u postupku stjecanja doktorata znanosti;
- i) dodjeljuje počasno zvanje "profesor emeritus", te počasni doktor znanosti;
- j) daje inicijativu upravnom odboru za osnivanje i ukidanje organizacijskih jedinica sveučilišta,
- k) odobrava razvojne i organizacijske planove;
- l) imenuje stalna ili privremena senatska tijela, radne skupine, komitete, skupine za praćenje i slično;
- m) propisuje odredbe kojima se reguliraju aktivnosti tijela koja imenuje senat;
- n) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

(2) Senat ustanove odlučuje o akademskim pitanjima na prijedlog stručnih tijela organizacijskih jedinica, kao i drugih tijela ustanove i predstavničkih tijela studenata.

(3) Sastav, način izbora i razrješenja i način rada senata utvrđuje se statutom visokoškolske ustanove.

VIII. ORGANIZACIJA SVEUČILIŠTA

Članak 57.

(Vrste organizacijskih jedinica)

(1) Sveučilište ima ustrojbene jedinice kao što su fakulteti, akademije, visoke škole i znanstveni instituti koje izvode nastavni, znanstvenoistraživački i umjetnički rad, u jednom ili više obrazovnih i znanstvenih područja.

(2) Radi komercijalizacije rezultata znanstveno-istraživačkog i umjetničkog rada visokoškolska ustanova, kao i njene ustrojbene jedinice uz suglasnost visokoškolske ustanove, mogu osnovati svoje ustrojbene jedinice, u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (centar za transfer tehnologija, inovacijski centar, poslovno-tehnološki park, inženjerski biro, radionice, umjetnički sastavi, galerije, TV postaje, i drugo) i druge ustrojbene jedinice.

(3) Organizacija i nadležnost organizacijskih jedinica bliže se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Članak 58.

(Definicije organizacijskih jedinica)

(1) Fakultet je ustrojvena jedinica sveučilišta koja izvodi sveučilišne studije i razvija stručni i znanstveni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih područja.

(2) Akademija je ustrojvena jedinica sveučilišta koja organizira i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistraživački rad na području umjetnosti.

(3) Znanstveni institut je znanstvenoistraživačka ustrojvena jedinica sveučilišta koja obavlja fundamentalna, primijenjena i razvojna istraživanja iz odgovarajućeg znanstvenog područja.

(4) Ustrojbene jedinice ne mogu imati status pravne osobe.

(5) Znanstveni institut može imati status pravne osobe što se utvrđuje osnivačkim aktom.

Članak 59.

(Osnivanje i izvođenje znanstvenih, stručnih i umjetničkih studija)

(1) Fakultet i umjetnička akademija mogu osnivati i izvoditi sveučilišne, znanstvene, stručne, odnosno umjetničke studije u skladu sa zakonom.

(2) Znanstveni institut u sastavu sveučilišta može ostvarivati dio studijskih programa iz svih ciklusa studija na sveučilištu, u skladu sa statutom, odnosno općim aktom sveučilišta.

Članak 60.

(Uvođenje novog studija)

(1) Fakulteti i akademije mogu se formirati u visokoškolskoj ustanovi radi uvođenja nove vrste studija u skladu sa standardima i normativima visokog obrazovanja.

(2) Ukoliko se na fakultetu izvode studiji iz više obrazovnih i znanstvenih područja, organiziraju se studijski odsjeci za svako obrazovno i znanstveno područje.

Članak 61.

(Ovlaštenja u pravnom prometu)

(1) Ustrojbene jedinice sveučilišta mogu imati određena ovlaštenja u pravnom prometu kao i poseban obračun rezultata poslovanja, u skladu s osnivačkim aktom i statutom sveučilišta.

(2) Ustrojbene jedinice sveučilišta mogu istupati u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta u čijem su sastavu i svojim nazivom, u skladu sa statutom.

Članak 62.

(Tijela organizacijskih jedinica u sastavu sveučilišta)

(1) Tijela fakulteta, akademije i visoke škole kao ustrojbenih jedinica sveučilišta, su:

a) znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno i stručno vijeće

b) ravnatelj.

(2) Ustrojbene jedinice sveučilišta iz stavka (1) ovog članka mogu imati i druga tijela u skladu sa osnivačkim aktom i statutom.

Članak 63.

(Znanstveno-nastavno i umjetničko-nastavno vijeće)

(1) Znanstveno-nastavno, odnosno umjetničko-nastavno vijeće je akademsko tijelo ustrojbene jedinice i čine ga utvrđen broj nastavnika i suradnika koji su u radnom odnosu u visokoškolskoj ustanovi, i koji sudjeluju u znanstveno-nastavnom procesu ustrojbene jedinice, kao i studenti izabrani od studentskog predstavničkog tijela, u skladu sa statutom Visokoškolske ustanove.

(2) Znanstveno-nastavno, odnosno umjetničko-nastavno vijeće:

- a) predlaže nastavni plan i program za ustrojbenu jedinicu kao dio integralnog nastavnog plana i programa visokoškolske ustanove;
- b) obrazuje povjerenstva u postupku stjecanja znanstvenog stupnja magistra i imenuje mentora;
- c) bira i razrješava dekana i prodekane;
- d) odlučuje o prigovorima studenata na odluku dekana o pojedinačnim obavezama i odgovornostima;
- e) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

Članak 64.
(Rukovođenje visokoškolskom ustanovom)

(1) Ravnatelj ili dekan rukovodi radom i predstavlja i zastupa fakultet, akademiju i visoku školu kao ustrojbenu jedinicu sveučilišta i ima prava i obaveze utvrđene osnivačkim aktom i statutom sveučilišta.

(2) Postupak, kriteriji, uvjeti za imenovanje te postupak i razlozi razrješenja dekana bliže se uređuju osnivačkim aktom i statutom sveučilišta.

Članak 65.
(Tijela instituta)

Institut kao ustrojbeni jedinica sveučilišta može imati ravnatelja, stručno vijeće i druga tijela u skladu sa osnivačkim aktom i statutom sveučilišta.

IX. IZBOR U ZNANSTVENONASTAVNA ZVANJA

Članak 66.
(Znanstveno-nastavna, umjetnička i nastavna zvanja)

(1) Sveučilište dodjeljuje znanstveno-nastavna, umjetnička i nastavna zvanja i to:

- a) redoviti profesor,
- b) izvanredni profesor,
- c) docent,
- d) lektor,
- e) viši asistent,
- f) asistent.

(2) Visoka škola dodjeljuje nastavna i umjetnička zvanja, i to:

- a) profesor visoke škole,
- b) predavač visoke škole,
- c) asistent.

Članak 67.
(Razdoblje na koji se bira akademsko osoblje)

(1) Razdoblje na koje se bira akademsko osoblje na sveučilištu je:

- a) asistent na razdoblje od četiri godine bez mogućnosti reizbora;
- b) viši asistent na razdoblje od pet godina s mogućnošću reizbora isključivo ako postigne stupanj trećeg ciklusa;
- c) lektor na razdoblje od pet godina bez mogućnosti reizbora;

- d) docent na razdoblje od pet godina s mogućnošću reizbora;
 - e) izvanredni profesor na razdoblje od šest godina s mogućnošću reizbora;
 - f) redoviti profesor trajno.
- (2) Redoviti profesor zaključuje ugovor o radu na neodređeno vrijeme.
- (3) Razdoblje na koji se bira akademsko osoblje na visokoj školi je:
- a) asistent na razdoblje od četiri godine bez mogućnosti reizbora;
 - b) predavač visoke škole na razdoblje od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora;
 - c) profesor visoke škole trajno.

Članak 68. **(Način izbora akademskog osoblja)**

(1) Izbor akademskog osoblja u svim se slučajevima provodi javnim natječajem, u skladno kriterijima određenim zakonom, statutom visokoškolske ustanove i općeprihvaćenim standardima u danoj struci.

(2) Akademsko osoblje zaključuje ugovor o radu s visokoškolskom ustanovom na određeno vrijeme, i to na razdoblje na koje je izabran. Nakon isteka tog razdoblja visokoškolska ustanova dužna je zaključiti novi ugovor o radu sa svakim članom akademskog osoblja koji je izabran u isto ili više akademsko zvanje.

Članak 69. **(Stručno povjerenstvo)**

(1) Izbor akademskog osoblja u svim se slučajevima provodi javnim natječajem i skladno kriterijima koje utvrđuje senat na prijedlog znanstveno-nastavnog ili umjetničkog vijeća. Natječaj se raspisuje u sredstvima javnog informiranja. S ciljem pripremanja prijedloga za izbor, znanstveno-nastavno ili umjetničko vijeće imenuje stručno povjerenstvo iz reda nastavnika.

(2) Sastav stručnog povjerenstva za izbor u zvanje, broj članova, procedure, rokovi i druga pitanja u provođenju natječaja bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.

Članak 70. **(Stručno povjerenstvo za izbor)**

Stručno povjerenstvo za izbor sastoji se od najmanje tri člana koji ne mogu biti u nižem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira i od kojih najmanje dva člana moraju biti iz nastavnog predmeta ili užeg znanstvenog/umjetničkog područja na koje se kandidat bira.

Članak 71. **(Izbor za multidisciplinarne predmete)**

Kod izbora za multidisciplinarne predmete ili uže znanstveno/umjetničko područje stručno povjerenstvo broji najmanje pet članova, od kojih najmanje po jedan član mora biti iz užih znanstvenih/umjetničkih područja za koje se obavlja izbor.

Članak 72.
(Registar domaćih i međunarodnih časopisa)

(1) Senat visokoškolske ustanove će uraditi registar domaćih i međunarodnih časopisa i zbornika radova sa znanstvenih skupova koji će se smatrati referentnim za bodovanje nastavnika i suradnika u postupku izbora u odgovarajuća zvanja.

(2) Način upisa u registar časopisa i zbornika radova visokoškolske ustanove bliže će se regulirati pravilnikom i procedurama za izbor i napredovanje nastavnika i suradnika koji donosi senat.

(3) Pri ocjeni validnosti publikacija vodit će se računa o međunarodnom ugledu, referentnosti, načinu recenzija radova i drugim relevantnim pokazateljima.

Članak 73.
(Publikacije)

(1) Pod publikacijom se podrazumijeva objavljena naučna knjiga, monografija, sveučilišni udžbenik ili umjetnička knjiga (roman, zbirka pripovjedaka i sl.).

(2) Domaće publikacije pisane na hrvatskom jeziku moraju zadovoljavati sljedeće uvjete:

- a) da je publikacija objavljena u punom opsegu,
- b) da je recenzirana od strane stručnih osoba za područje na koju se publikacija odnosi, što podrazumijeva najmanje jednog recenzenta u zvanju akademika ili najmanje dva recenzenta u sveučilišnim nastavničkim zvanjima s matičnih ili srodnih znanstvenih područja,
- c) da je postupak katalogizacije izvršen po međunarodnim standardima (ISBN i ISSN).

Članak 74.
(Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja)

(1) Uvjeti za izbor akademskog osoblja u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi su:

- a) redoviti profesor: provedeno najmanje jedno izborno razdoblje u zvanju izvanrednog profesora, najmanje dvije objavljene knjige, najmanje osam znanstvenih radova objavljenih u priznatim publikacijama, sve nakon stjecanja zvanja izvanrednog profesora, te uspješno mentorstvo kandidata za stupanj drugog i trećeg ciklusa.
- b) izvanredni profesor: provedeno najmanje jedno izborno razdoblje u zvanju docenta, te najmanje pet znanstvenih radova objavljenih u priznatim publikacijama, objavljena knjiga i originalni stručni uspjeh, kao što je projekt, patent ili originalna metoda, sve nakon izbora u zvanje docenta te mentorstvo kandidata za stupanj drugog ciklusa,
- c) docent: znanstveni stupanj doktora znanosti u danom području, najmanje tri znanstvena rada objavljena u priznatim publikacijama, pokazane nastavničke sposobnosti, te da ima potvrdno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima,
- d) lektor: završen stupanj drugog ciklusa (magisterij),
- e) viši asistent: može biti izabrana osoba koja ima završen stupanj drugog ciklusa (magisterij),
- f) asistent: odgovarajući sveučilišni stupanj s najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 3,50.

(2) Statutom visokoškolske ustanove se određuju predmeti na kojima se može obavljati izbor u zvanje predavača i višeg predavača.

Članak 75.

(Uvjeti za izbor u umjetničko-nastavna zvanja)

Minimalni uvjeti za izbor u umjetničko-nastavna zvanja u koja se bira akademsko osoblje na studijskim profilima na sveučilištu, ako je za nastavni predmet od naročito značaja umjetnički kriterij, su:

a) redoviti profesor: završen stupanj najmanje prvog ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva koji su značajno doprinijeli razvoju kulture i umjetnosti i doprinos podizanju nastavnog i umjetničkog kadra.

b) izvanredni profesor: završen stupanj najmanje prvog ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva, priznanja za uspješno djelovanje u odgovarajućem polju umjetnosti i pokazani rezultati u nastavnom radu.

c) docent: završen stupanj najmanje prvog ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnom radu.

d) viši asistent: završen stupanj drugog ciklusa, odnosno stupanj prvog ciklusa i javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva.

e) asistent: završen stupanj prvog ciklusa, s najmanje 240 ECTS bodova i prosječnom ocjenom 3,5.

Članak 76.

(Uvjeti za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi)

(1) Minimalni uvjeti za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi su:

a) profesor visoke škole: završen stupanj trećeg ciklusa i pokazana nastavna sposobnost;

b) predavač visoke škole: završen stupanj drugog ciklusa i pokazana nastavna sposobnost;

c) asistent: završen stupanj prvog ciklusa, s najmanjom prosječnom ocjenom 3,5.

(2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i osobe koja imaju zvanja redovitog profesora, izvanrednog profesora i docenta birana na sveučilištima.

Članak 77.

(Uvjeti za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi)

(1) Minimalni uvjeti za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi su:

a) profesor visoke škole: završen stupanj prvog ciklusa, istaknuti javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i pokazana nastavna sposobnost.

b) predavač visoke škole: završen stupanj najmanje prvog ciklusa, javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i pokazana nastavna sposobnost.

c) asistent: završen stupanj prvog ciklusa, s najmanjom prosječnom ocjenom 3,5.

(2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i osobe koje imaju izbor na umjetničko-nastavnim predmetima na sveučilištima.

Članak 78.

(Izvođenje nastave na umjetničko nastavnim predmetima)

Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i osobe koje imaju izbor na umjetničko-nastavnim predmetima na sveučilištima.

Članak 79.

Za izbor u isto ili više zvanje u obzir se uzimaju samo objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti, te mentorstva, odnosno javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva u vremenu od posljednjeg izbora.

X. RADNI ODNOSI

Članak 80.

(Zasnivanje radnog odnosa u javnoj visokoškolskoj ustanovi)

(1) Radni odnos u javnoj visokoškolskoj ustanovi zasniva se putem javnog natječaja, odnosno javnog oglasa.

(2) Kriteriji, postupak i druga pitanja zasnivanja radnog odnosa u javnoj visokoškolskoj ustanovi, uređuju se općim aktom te ustanove.

Članak 81.

(Dodatno radno angažiranje)

(1) Nastavnik, odnosno suradnik može zaključiti ugovor kojim se radno angažira na drugoj visokoškolskoj ustanovi ili kod druge pravne osobe samo ako takav rad ne bi negativno utjecao na rad u visokoškolskoj ustanovi kod koje je u radnom odnosu, niti bi dovodio do sukoba interesa, a uz prethodno odobrenje čelnika ustrojbene jedinice.

(2) Općim aktom visokoškolske ustanove propisuju se uvjeti i postupak za davanje odobrenja iz stavka (1) ovog članka.

Članak 82.

(Plaćeni dopust)

Nastavniku i suradniku, poslije jedne godine provedene u nastavi u javnoj visokoškolskoj ustanovi, može se odobriti plaćeni dopust u trajanju do dva semestra radi stručnog, odnosno umjetničkog usavršavanja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Članak 83.

(Mirovanje radnog odnosa)

Pored razloga utvrđenih zakonom, nastavniku i suradniku u javnoj visokoškolskoj ustanovi se može odobriti neplaćeni dopust, u trajanju do jedne godine za koje razdoblje mu miruju prava i obveze iz radnog odnosa, u slučajevima utvrđenim statutom visokoškolske ustanove.

Članak 84.
(Mirovanje rokova za izbor u znanstvena zvanja)

Nastavniku i suradniku koji je na neplaćenom dopustu, porodijskom dopustu i dopustu radi njege djeteta, bolovanju preko tri mjeseca, obavljanju javne dužnosti i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, kolektivnim ugovorom ili statutom, rokovi za izbor u znanstveno-nastavna, umjetnička i nastavna zvanja i na radno mjesto miruju i neće se uračunavati u izborni razdoblje.

Članak 85.
(Umirovljenje nastavnika)

Nastavnik u zvanju redovitog profesora koji je ispunio uvjete za mirovinu u skladu sa Zakonom može ostati u radnom odnosu u visokoškolskoj ustanovi do navršenih 70 godina života, ako za to postoji potreba i ako se na natječaj za popunu njegovog radnog mjesta, koji se obvezno raspisuje jednom godišnje, ne prijavi kandidat koji ispunjava uvjete za izbor.

Članak 86.
(Prava i obveze iz radnog odnosa)

U pogledu prava i obveza iz radnog odnosa akademskog osoblja i uposlenika u visokoškolskoj ustanovi primjenjuju se odredbe Zakona o radu, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

XI. STUDENTI

Članak 87.
(Upis studenata)

(1) Na odobrene, odnosno akreditirane studijske programe mogu se upisati kandidati putem natječaja, utvrđenim zakonom i općim aktom visokoškolske ustanove.

(2) Studenti ostvaruju prava i izvršavaju obveze tijekom studija u skladu sa zakonom, statutom i drugim općim aktima visokoškolske ustanove.

Članak 88.
(Studentska knjižica)

(1) Studenti koji su primljeni i upisani u visokoškolsku ustanovu stupaju u ugovorni odnos s tom visokoškolskom ustanovom.

(2) Osoba koje se upiše na studijske programe iz čl. 126. stavka (1), stječe status studenta i visokoškolska ustanova mu izdaje studentsku knjižicu (indeks).

(3) Minimalni sadržaj indeksa propisuje nadležno ministarstvo.

(4) Oblik indeksa utvrđuje visokoškolska ustanova.

Članak 89.
(Upisna politika)

(1) Upisnom politikom definiraju se uvjeti, procedure i kriteriji za prijem studenata svih studijskih ciklusa na visokoškolsku ustanovu.

(2) Na temelju upisne politike visokoškolska ustanova će osigurati sljedeće:

- a) propisati pravila i procedure za prijem i upis studenata uz jasan i eksplicitan kriterij koji će se primjenjivati konzistentno, koristeći transparentne i jasno definirane uvjete za upis;
- b) osigurati promotivni materijal s relevantnim sadržajem, točnim podacima koji se odnose na vrijeme upisa, a koji će biti dostupan zainteresiranim kandidatima;
- c) osigurati transparentnost procedura selekcije kandidata za upis, pažljivo i učinkovito provođenje istih, vodeći računa o povjerljivosti podataka o studentima.
- d) osigurati da potencijalni kandidati budu obaviješteni o svim informacijama relevantnim za prijem i upis.
- e) osigurati da odabrani studenti budu obaviješteni o svim značajnijim promjenama od vremena kada je objavljen natječaj za upis, kao i o svim opcijama koje imaju na raspolaganju u danim okolnostima.
- f) upoznati studente koji su uspješno prošli prijemne procedure o pravilima upisa, eventualnim pripremama za nove studente i mogućnostima koje se pružaju studentima kao podrška učenju ili poboljšanju standarda.

Članak 90. (Kriteriji za odabir kandidata)

(1) Upis na studij obavlja se na osnovu javnog natječaja, koji mora sadržavati: uvjete za upis, status i broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokovima za podnošenje prijave.

(2) Visokoškolska ustanova utvrđuje postupak odabira kandidata i kriterije na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i odabir kandidata za upis.

(3) Kandidat za upis na studij prvog ciklusa polaže prijemni ispit ili ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti, u skladu s općim aktom ustanove.

Članak 91. (Upis stranih državljana i osobe bez državljanstva)

(1) Strani državljanin i osoba bez državljanstva može se upisati na studijske programe pod istim uvjetima kao i domaći državljanin u skladu s ovim Zakonom i statutom visokoškolske ustanove te u skladu s kvotom za upis studenata stranih državljana koju utvrđuje nadležno ministarstvo na prijedlog visokoškolske ustanove.

(2) Strani državljani, osim državljana država nastalih raspadom SFRJ, plaćaju troškove studija na visokoškolskoj ustanovi kao javnoj ustanovi po cjeniku predviđenom za strane državljane, osim ukoliko to nije, za određene države, drugačije definirano međudržavnim ugovorima.

(3) Studenti državljani država nastalih raspadom SFRJ, upisuju se i plaćaju troškove studija na visokoškolskoj ustanovi kao i javnoj ustanovi pod istim finansijskim uvjetima kao državljani Bosne i Hercegovine, i u skladu s kvotom za upis studenata iz ove kategorije koju odobri vlada, na prijedlog visokoškolske ustanove.

Članak 92. (Prava studenata)

(1) Studenti imaju sljedeća prava:

- a) nazočiti svim predavanjima, seminarima i drugim oblicima nastave organiziranim u okviru njihovih predmeta u skladu s njihovim statusom i ovisno od mogućnosti i drugih oblika organizirane nastave,

- b) na konsultacije i mentorski rad,
 - c) završetak studija u kraćem roku,
 - d) izjašnjavanje o kvaliteti nastave i nastavnika,
 - e) pritužbe u slučaju povrede studentskih prava utvrđenih zakonom, statutom ili drugim općim aktom visokoškolske ustanove,
 - f) korištenje knjižnice i drugih usluga za studente koje se nalaze u visokoškolskoj ustanovi;
 - g) sudjelovanje na izborima za studentska mjesta u studentskim predstavničkim tijelima i drugim tijelima ustanovljenim u skladu sa statutom visokoškolske ustanove,
 - h) na blagovremeno i točno informiranje o svim pitanjima koja se odnose na studije,
 - i) na samoorganiziranje i izražavanje vlastitog mišljenja,
 - j) na ravnopravnost u pogledu uvjeta studija i tretmana u visokoškolskoj ustanovi kao i na povlastice koje nosi status studenta,
 - k) na različitost i zaštitu od diskriminacije,
 - l) pravo na priznavanje i prijenos bodova između visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini,
 - m) druga prava utvrđena statutom i drugim općim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Način ostvarivanja prava studenata bliže se uređuje statutom.

Članak 93. (Obveze studenata)

Studenti imaju sljedeće obveze:

- a) pridržavati se pravila koje je propisala visokoškolska ustanova;
- b) ispunjavati nastavne i druge obveze studenta,
- c) iskazivati dužno poštovanje prema pravima osoblja i drugih studenata u visokoškolskoj ustanovi,
- d) ukazivati dužnu i punu pozornost svom studiju i sudjelovati u akademskim aktivnostima.

Članak 94. (Sadržaj Statuta visokoškolske ustanove)

Statut visokoškolske ustanove obvezno sadrži odredbe koje:

- a) osiguravaju slobodu studenata da, u skladu sa zakonom, ispituju i testiraju primljena znanja i nude nove ideje i kontroverzna i nepopularna mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživaju;
- b) osiguravaju, u skladu sa zakonom, slobodu govora, organiziranja i okupljanja studenata;
- c) štite studente od diskriminacije prema bilo kojem osnovu kao što je spol, rasa, bračni status, boja kože, izgled, vjera, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno podrijetlo, povezanost s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status;
- d) pružaju pravične i nepristrane mehanizme rješavanja disciplinskih pitanja koja se tiču studenata.

Članak 95.
(Odgovornost studenata)

(1) Studenti imaju pravo iznijeti svoja viđenja u pogledu kvalitete nastave ili drugih usluga visokoškolske ustanove, a statut mora sadržavati odredbe za pravično rješavanje takvih pritužbi.

(2) Okolnosti pod kojima studenti mogu biti ispisani iz akademskih ili disciplinskih razloga, kao i žalbene procedure razrađuju su u statutu visokoškolske ustanove.

Članak 96.
(Disciplinska odgovornost studenta)

(1) Student odgovara za povredu obveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena općim aktom visokoškolske ustanove.

(2) Za težu povredu obveze studentu se može izreći i mjera isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.

(3) Disciplinski postupak ne može se pokrenuti po isteku šest mjeseci od dana saznanja za povredu obveze i studenta, a najkasnije dvanaest mjeseci od dana kada je povreda učinjena.

(4) Općim aktom visokoškolske ustanove utvrđuju se teže i lakše povrede obveza, disciplinska tijela i postupak za utvrđivanje odgovornosti studenta.

Članak 97.
(Pravo na sudsku zaštitu)

(1) Studenti imaju pravo iznijeti svoja viđenja glede kvalitete nastave ili drugih usluga ustanove, a statut sadrži odredbe za pravedno rješavanje takvih pritužbi.

(2) Okolnosti pod kojima studenti mogu biti ispisani iz akademskih ili stegovnih razloga, kao i žalbene procedure, razrađene su statutom ustanove.

(3) Studenti imaju pravo pobiti pred nadležnim sudom sve konačne odluke visokoškolske ustanove iz stavka (2) ovog Zakona, koje se na njih odnose.

Članak 98.
(Osiguranje potrebnih uvjeta)

Visokoškolska ustanova će osigurati adekvatne preduvjete za pristup studiju, studiranje i rad osoba sa posebnim potrebama.

Članak 99.
(Prestanak statusa studenta)

(1) Status studenta prestaje završetkom studijskog programa i dobivanjem stupnja za koji se školuje, ispisom iz visokoškolske ustanove prije završetka studija, odnosno kada student ne upiše narednu godinu studija, ne obnovi upis u istu godinu u propisanom roku, a ne miruju mu prava i obveze studenta.

(2) Status redovitog studenta prestaje:

a) ako visokoškolska ustanova redovitom studentu izrekne disciplinsku mjeru prestanka statusa redovitog studenta u postupku utvrđenim općim aktom visokoškolske ustanove,

b) kada redoviti student dva puta obnovi istu studijsku godinu i ne stekne uvjete za upis u višu godinu studija.

Članak 100.

(Primjena Zakona o upravnom postupku s obzirom na prava i obveze studenata)

Visokoškolska ustanova postupa po Zakonu o upravnom postupku kada rješava o pojedinačnim pravima i obvezama studenata o:

- (a) upisu kandidata u prvu godinu studija;
- (b) upisu studenata u narednu godinu studija;
- (c) pravu studenata na izdavanje diplome;
- (d) mjeri isključenja;
- (e) obvezi plaćanja troškova studija i
- (f) drugim slučajevima utvrđenih zakonom.

Članak 101.

(Studentsko organiziranje)

(1) Ovim se Zakonom uređuje pravo studenata na predstavljanje u tijelima visokoškolske ustanove, pravo na udruživanje i djelovanje studentskih organizacija u visokoškolskim ustanovama, studentski izbori, izbor i djelovanje studentskog pravobranitelja te druga pitanja vezana uz djelovanje studentskih organizacija.

(2) U smislu ovoga Zakona pojmovi imaju sljedeća značenja:

1. Studentsko predstavničko tijelo - izborno predstavničko tijelo, koje štiti interese studenata, sudjeluje u odlučivanju u tijelima visokoškolske ustanove i predstavlja studente u sustavu visokog obrazovanja.

2. Studentska organizacija – studentsko predstavničko tijelo i druga organizacija studenata, neovisno o obliku organiziranja, koja djeluje na visokoškolskoj ustanovi.

Članak 102.

(Načela studentskih organizacija)

(1) Članstvo u studentskim organizacijama je dobrovoljno.

(2) Studenti sudjeluju u upravljanju visokoškolskom ustanovom kroz studentsko predstavničko tijelo kao izborno predstavničko tijelo studenata visokoškolske ustanove.

(3) Na visokoškolskim ustanovama slobodno djeluju i druge studentske organizacije kojima je djelatnost unapređenje studija i zadovoljavanje studentskih potreba (stručna i znanstvena aktivnost, kultura, šport, standard i drugo).

(4) Zabranjena je svaka diskriminacija studenata po bilo kojoj osnovi u odnosu na pravo na članstvo i rad u studentskim organizacijama, zaštiti koju uživaju pred studentskim pravobraniteljem, u pravu na sudjelovanje u izborima, kao i u odnosu na druga prava predviđena ovim Zakonom.

Članak 103.
(Obveze visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolske ustanove dužne su studentskom predstavničkom tijelu i studentskom pravobranitelju osigurati prostor za rad, sufinancirati njihovu djelatnost te im pružati administrativno-tehničku pomoć. Visokoškolske ustanove su dužne, sukladno svojim mogućnostima, podupirati rad drugih studentskih organizacija.
- (2) Visokoškolske ustanove dužne su osigurati zakonitost rada studentskog predstavničkog tijela i drugih studentskih organizacija koje djeluju na visokoškolskoj ustanovi, osigurati zakonito i pravodobno provođenje studentskih izbora i omogućiti svim studentima ravnopravno sudjelovanje u izborima.
- (3) Visokoškolske ustanove dužne su omogućiti studentskim organizacijama autonomno raspolaganje sredstvima za njihov rad koja se vode na računima visokoškolske u skladu sa zakonom i općim aktom visokoškolske ustanove.
- (4) Obveze visokoškolskih ustanova iz prethodnih stavaka ovoga članka uređuju se općim aktom visokoškolske ustanove
- (5) Visokoškolska ustanova dužna je voditi evidenciju studentskih organizacija koje djeluju na toj visokoškolskoj ustanovi.
- (6) Način vođenja evidencije iz stavka 5. ovoga članka propisuje se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 104.
(Studentsko predstavničko tijelo)

- (1) Studentsko predstavničko tijelo se ustrojava i djeluje na način predviđen ovim Zakonom i općim aktima visokoškolske ustanove i studentskog predstavničkog tijela.
- (2) Studentsko predstavničko tijelo se ustrojava na visokoškolskoj ustanovi, ukoliko ista ima sastavnice, na njima djeluje studentsko predstavničko tijelo sastavnice.
- (3) Studentsko predstavničko tijelo može pristupiti odgovarajućim udrugama studentskih predstavničkih tijela na razini Bosne i Hercegovine, radi ostvarivanja članstva u međunarodnim studentskim udrugama.

Članak 105.
(Zadaće studentskog predstavničkog tijela)

Studentsko predstavničko tijelo:

– bira studentske predstavnike u senat i druga tijela sveučilišta te u vijeće i druga tijela drugih visokoškolskih ustanova,

- bira studentske predstavnike u odgovarajuće organizacije, ustanove i trgovačka društva kojima je osnivač visokoškolska ustanova,
- donosi plan i program rada studentskog predstavničkog tijela
- imenuje studentskog pravobranitelja,
- brine o kvaliteti života studenata, a posebice o kvaliteti studijskog procesa, studentskom standardu, ostvarivanju studentskih prava i drugim pitanjima važnim za studente,
- predlaže nadležnim tijelima visokoškolske ustanove plan financiranja studentskih aktivnosti,
- potiče izvannastavne aktivnosti studenata,
- donosi opće akte studentskog predstavničkog tijela, ako ovim Zakonom ili statutom studentskog predstavničkog tijela nije drugačije određeno,
- određuje ime studentskog predstavničkog tijela
- obavlja druge poslove od interesa za studente visokoškolske ustanove.

Članak 106.
(Tijela studentskog predstavničkog tijela)

(1) Studentsko predstavničko tijelo ima predsjednika koji predstavlja i zastupa studentsko predstavničko tijelo, koordinira njegov rad i obavlja druge poslove predviđene općim aktima visokoškolske ustanove i studentskog predstavničkog tijela. Predsjednika studentskog predstavničkog tijela zamjenjuje njegov zamjenik. Mandat predsjednika i zamjenika traje akademsku godinu i može se jednom ponoviti.

(2) Studentsko predstavničko tijelo može imati predsjedništvo i druga tijela predviđena statutom studentskog predstavničkog tijela.

(3) Mandat članova studentskog predstavničkog tijela traje dvije godine i može se jednom ponoviti. Mandat člana prestaje prestankom statusa studenta, danom podnošenja ostavke, ako u posljednje dvije godine studija nije sakupio minimalno 60 ECTS bodova ili ako drugi put ponavlja godinu tijekom studija u slučaju izvođenja studija koji se izvodi prema propisima koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovog Zakona, ako član zbog objektivnih okolnosti nije u stanju obavljati dužnost te u ostalim slučajevima predviđenim statutom studentskog predstavničkog tijela. U slučaju prestanka mandata člana studentskog predstavničkog tijela prije isteka vremena na koje je izabran provest će se izbori za novog člana studentskog predstavničkog tijela. Tako izabrani član ima mandat koji odgovara mandatu člana umjesto kojega je izabran.

Članak 107.
(Statut studentskog predstavničkog tijela)

(1) Studentsko predstavničko tijelo ima statut. Statut donosi visokoškolska ustanova, na prijedlog studentskog predstavničkog tijela i na način predviđen njegovim općim aktom, pri čemu za njega treba glasovati većina ukupnog broja studentskih predstavnika u senatu visokoškolske ustanove.

(2) Statutom se propisuje:

- ime studentskog predstavničkog tijela
- način rada studentskog predstavničkog tijela,
- tijela studentskog predstavničkog tijela,
- sastav, način izbora i nadležnost pojedinog tijela studentskog predstavničkog tijela,
- način imenovanja studentskog pravobranitelja,
- način izbora predstavnika studenata u tijela visokoškolske ustanove,
- odgovornost tijela i članova studentskog predstavničkog tijela za neispunjavanje povjerenih im poslova vezanih uz rad studentskog zbora, ostala pitanja važna za rad studentskog predstavničkog tijela.

Članak 108.
(Sastav studentskog predstavničkog tijela)

(1) Studentsko predstavničko tijelo visokoškolske ustanove čine studenti visokoškolske ustanove koje studenti izabiru na izborima između kandidata navedenih na izbornoj listi.

(2) Na izborima za studentsko predstavničko tijelo bira se najmanje onoliko članova studentskog predstavničkog tijela koliko u senatu visokoškolske ustanove ima studentskih predstavnika.

(3) U slučaju kada visokoškolska ustanova ima sastavnice, članovi studentskog predstavničkog tijela te visokoškolske ustanove obvezno su i predstavnici studentskog predstavničkog tijela svake sastavnice.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, ukupan broj predstavnika studentskih predstavničkih tijela sastavnica visokoškolske ustanove ne može biti veći od dvije trećine ukupnog broja članova studentskog predstavničkog tijela visokoškolske ustanove.

Članak 109.
(Sjedište i način rada studentskog predstavničkog tijela)

(1) Studentsko predstavničko tijelo visokoškolske ustanove ima sjedište u mjestu u kojemu je sjedište visokoškolske ustanove.

(2) Studentsko predstavničko tijelo radi na sjednicama koje saziva predsjednik ili drugo statutom ovlašteno tijelo najmanje jednom u mjesec dana, osim tijekom mjeseca kolovoza. Predsjednik je dužan sazvati sjednicu studentskog predstavničkog tijela na pisani zahtjev jedne četvrtine članova studentskog predstavničkog tijela. Takav zahtjev sadrži i

prijedlog dnevnog reda. Ako predsjednik ne sazove sjednicu u roku od 8 dana od dana podnošenja zahtjeva, predlagatelji mogu sami sazvati sjednicu.

(3) Studentsko predstavničko tijelo može pravovaljano odlučivati ako je na sjednici nazočna natpolovična većina članova. Odluke se donose većinom glasova nazočnih članova, ako statutom nije propisano drugačije. O radu sjednice vodi se zapisnik koji najmanje sadrži: popis nazočnih, dnevni red, zaključke po svakoj točki dnevnog reda te potpis zapisničara i predsjedavajućega.

Članak 110. (Druge studentske organizacije)

(1) Na visokoškolskim ustanovama mogu djelovati studentske organizacije nastale udruživanjem studenata u okviru visokoškolske ustanove.

(2) Status studentske organizacije studenata stječe se upisom u evidenciju studentskih organizacija pri visokoškolskoj ustanovi rješenjem čelnika visokoškolske ustanove kojim se potvrđuje da organizacija udovoljava uvjetima ovog Zakona. Visokoškolska ustanova će jednom godišnje provjeravati status studentske organizacije. Ako organizacija prestane udovoljavati uvjetima iz ovoga stavka, visokoškolska ustanova rješenjem će ukinuti status studentske organizacije. Protiv rješenja kojim se status organizacije studenata priznaje, odbija ili ukida dopuštena je žalba senatu visokoškolske ustanove, a nakon toga moguća je žalba Sudu.

(3) Studentske organizacije slobodno djeluju na visokoškolskoj ustanovi. Visokoškolska ustanova, sukladno mogućnostima, osigurava prostorne i materijalne uvjete za rad studentskih organizacija.

(4) Djelovanje studentskih organizacija na visokoškolskoj ustanovi može se detaljnije urediti općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 111. (Financiranje rada studentskog predstavničkog tijela i drugih studentskih organizacija)

(1) Rad studentskog predstavničkog tijela financira se iz proračuna visokoškolske ustanove na kojem studentsko predstavničko tijelo djeluje.

(2) Rad drugih organizacija studenata može se financirati:

- iz proračuna sveučilišta i visoke škole,
- od zaklada, fondacija i darovnica,
- od udjela u prihodu pravnih osoba koje posreduju pri studentskom zapošljavanju, sukladno općem aktu ili odluci nadležnog tijela te pravne osobe,
- iz drugih izvora ako su u skladu sa zadaćama studentske organizacije te ako to nije u suprotnosti sa zakonom ili statutom visokog učilišta.

(3) Studentsko predstavničko tijelo visokoškolske ustanove dužno je raspisati javni natječaj za financiranje studentskih programa koje provode studentske organizacije ili pojedini studenti. Studentsko predstavničko tijelo koje je raspisalo javni natječaj ne može na natječaj prijaviti svoj studentski program.

(4) Studentsko predstavničko tijelo visokoškolske ustanove dužno je osnovati povjerenstvo za provedbu natječaja. Većinu članova povjerenstva čine studenti imenovani od strane studentskog predstavničkog tijela, a ostatak članova nastavno osoblje imenovano od strane visokoškolske ustanove. Član povjerenstva ne može biti student pojedinac ili osoba koja je član studentske organizacije koja je prijavila program na natječaj. Broj članova povjerenstva i način njihova odabira određuje se općim aktom visokoškolske ustanove.

(5) Povjerenstvo iz stavka 4. ovoga članka podnosi prijedloge raspodjele financijskih sredstava. Odluku o raspodjeli financijskih sredstava donosi visokoškolska ustanova na prijedlog studentskog predstavničkog tijela.

(6) Proračunski fondovi, kriteriji za natječaje te način vrednovanja studentskih programa koje provode studentske organizacije ili pojedini studenti, osim studentskog predstavničkog tijela, propisuju se općim aktom, kojeg predlaže studentsko predstavničko tijelo, natpolovičnom većinom svih članova, a donosi senat visokoškolske ustanove.

(7) Studentsko predstavničko tijelo i druge studentske organizacije bez pravne osobnosti autonomno raspoložu sredstvima za svoj rad u okviru računa visokog učilišta, sukladno zakonu i općem aktu visokog učilišta.

(8) Studentske organizacije koje imaju status udruge sukladno Zakonu o udrugama i fondacijama raspoložu svojim sredstvima sukladno svom statutu.

Članak 112.

(Nadzor nad obavljanjem djelatnosti studentskih organizacija)

(1) Rad studentskih organizacija je javan.

(2) Nadzor nad obavljanjem djelatnosti studentskih organizacija obavlja visokoškolska ustanova, sukladno svom općem aktu.

(3) Visokoškolska ustanova obavlja nadzor namjenske uporabe novčanih sredstava koja dodjeljuju studentskim organizacijama, sukladno svom općem aktu.

Članak 113.

(Biračko pravo)

(1) U izborima za studentsko predstavničko tijelo visokoškolske ustanove imaju pravo sudjelovati svi studenti, sukladno ovom Zakonu, općem aktu visokoškolske ustanove i općem aktu studentskog predstavničkog tijela.

(2) Svi studenti imaju pravo birati i biti birani za studentske predstavnike (članove i zamjenike) u studentskom predstavničkom tijelu.

(3) Za studentskog predstavnika ne može se kandidirati student koji u posljednje dvije godine studija nije sakupio minimalno 60 ECTS bodova ili koji drugi put ponavlja godinu tijekom studija koji se izvodi prema propisima koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovog te u ostalim slučajevima predviđenim statutom studentskog predstavničkog tijela.

(4) Ako studentu koji je izabran za studentskog predstavnika prestane mandat prije isteka vremena na koje je izabran, zamjenjuje ga njegov zamjenik. Ukoliko ga ne zamjenjuje zamjenik, ponavljaju se izbori za mjesto tog studentskog predstavnika.

Članak 114. (Izbori)

(1) Izbori za studentska predstavnička tijela visokoškolske ustanove (članove i zamjenike) održavaju se u pravilu na početku akademske godine.

(2) Izbore raspisuje ravnatelj visokoškolske ustanove najmanje 30 dana prije njihova održavanja te imenuje izbornu povjerenstvo koje provodi izbore. Većinu članova izbornog povjerenstva čine studenti.

(3) Kandidature se podnose izbornom povjerenstvu najkasnije 10 dana prije održavanja izbora, a objavljuju se najmanje 8 dana prije provođenja izbora.

(4) Izbornu povjerenstvo ima 5 članova. Tri člana povjerenstva i njihove zamjenike predlaže studentski zbor, a dva člana povjerenstva i njihove zamjenike predlažu visokoškolske ustanove iz reda nastavnog osoblja. Izbornu povjerenstvo imenuje biračke odbore i utvrđuje popis birača.

(5) Članovi povjerenstva za prigovore i članovi biračkih odbora, kandidati na izborima i članovi studentskog zbora s važećim mandatom ne mogu biti istodobno i članovi izbornog povjerenstva.

(6) Posebnim općim aktom studentskog predstavničkog tijela propisuje se izborni postupak, a posebice:

- način predlaganja i utvrđivanja kandidata,
- način provedbe izbora,
- vođenje biračkog popisa,
- uvjeti za pravovaljanost kandidatura,
- mjesto i vrijeme izbora,
- trajanje glasovanja koje ne može biti kraće od 12 sati,
- tajnost glasovanja,
- način provjere identiteta kandidata, birača i drugih osoba koje sudjeluju u izbornom postupku,

- sudjelovanje promatrača,
- način postupanja za slučaj jednakog broja glasova pojedinih kandidata,
- prigovor na tijek i rezultate izbornog postupka,
- sastav i djelokrug povjerenstva za prigovore.

(7) Prigovori na tijek i rezultate izbornog postupka podnose se povjerenstvu za prigovore na razini visokoškolske ustanove.

(8) Povjerenstvo za prigovore ima pet članova. Dva člana povjerenstva i njihove zamjenike iz redova studenata predlaže studentsko predstavničko tijelo, a imenuje ravnatelj visokoškolske ustanove. Tri člana povjerenstva i njihove zamjenike iz reda nastavnog osoblja predlaže senat, a imenuje čelnik visokoškolske ustanove.

(9) Članovi Izbornog povjerenstva i biračkih odbora, kandidati na izborima i članovi studentskog predstavničkog tijela s važećim mandatom ne mogu biti istodobno i članovi povjerenstva za prigovore.

Članak 115.

(Studentski pravobranitelj)

(1) Visokoškolska ustanova ima studentskog pravobranitelja kojeg imenuje studentsko predstavničkog tijela na vrijeme od jedne godine, sukladno općem aktu studentskog predstavničkog tijela. Mandat studentskog pravobranitelja može se jednom ponoviti. Studentski pravobranitelj može imati jednog ili više zamjenika.

(2) Za studentskog pravobranitelja ili njegovog zamjenika može biti imenovan student koji ispunjava uvjete za člana studentskog predstavničkog tijela propisane ovim Zakonom.

(3) Studentski pravobranitelj:

- prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s nadležnim tijelima visokoškolske ustanove,
- savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava,
- može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava,
- obavlja druge poslove utvrđene općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 116.

(Stegovna odgovornost ravnatelja visokoškolske ustanove)

Za kršenje odredbi ovoga Zakona ravnatelj visokoškolske ustanove podliježe stegovnoj odgovornosti sukladno općem aktu visokoškolske ustanove.

XII. VISOKOOBRAZOVNA DJELATNOST

Članak 117.

(Stalno stručno usavršavanje)

(1) Stalne i povremene oblike stručnog usavršavanja organizira visokoškolska ustanova putem ustrojbenih jedinica.

(2) Program stručnog usavršavanja donosi senat na svoju inicijativu ili na prijedlog znanstveno-nastavnog vijeća fakulteta, odnosno nastavno-umjetničkog vijeća akademija.

(3) O sudjelovanju u pojedinim oblicima stručnog usavršavanja kandidatu se izdaju odgovarajuće potvrdnice.

Članak 118.

(Način studiranja)

(1) Visoko obrazovanje može se stjecati redovito, izvanredno, učenjem na daljinu ili kombiniranjem ova tri načina studiranja, na način utvrđen statutom.

(2) Visokoškolska ustanova odnosno njezine ustrojbene jedinice u okviru svoje djelatnosti mogu obavljati znanstvenoistraživačku, umjetničku, ekspertno-konzultantsku i izdavačku djelatnost, a mogu obavljati i druge poslove iz znanstvenog, stručnog, istraživačkog i umjetničkog rada, pod uvjetom da se tim poslovima ne ugrožava kvaliteta nastave.

(3) Visokoškolska ustanova odnosno fakultet, umjetnička akademija i visoka škola kao ustrojbeni jedinica u okviru svoje djelatnosti može realizirati programe obrazovanja tijekom cijelog života van okvira studijskih programa za koje je dobila dozvolu za rad, na način utvrđen općim aktom visokoškolske ustanove.

(4) Osoba koja je upisana na program iz stavka (3) ovog članka nema status studenta i nakon uspješno svladanog programa izdaje mu se uvjerenje.

Članak 119.

(Organizacija predavanja nastave za studente)

Visokoškolska ustanova je dužna organizirati predavanja i druge oblike nastave za sve studente u skladu s općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 120.

(Informiranje studenata o održavanju nastave)

(1) Visokoškolska ustanova je dužna na odgovarajući način informirati studente o načinu, vremenu i mjestu održavanja nastave, ciljevima, metodama i sadržajima nastave, o sadržajima, metodama, kriterijima i mjerilima ispitivanja, o načinu osiguranja javnosti na ispitu i načinu uvida u rezultate, kao i o drugim pitanjima od značaja za studente.

(2) Način organiziranja i vrijeme održavanja oblika studija i informiranja studenata uređuju se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 121.

(Angažiranje studenta)

(1) Zbroj od 60 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažmanu studenta u opsegu 40-satnog radnog tjedna tijekom jedne školske godine.

(2) Ukupno angažiranje studenta sastoji se od nastave (predavanja, vježbe, praktikumi, seminari i dr.), samostalnog rada, kolokvija, ispita, izrade završnih radova, dragovoljnog rada u lokalnoj zajednici i ostalih vidova angažiranja.

Članak 122. (Ciklusi studiranja)

(1) Visoko obrazovanje organizira se u tri ciklusa:

- a) Prvi ciklus vodi do akademskog zvanja završenog dodiplomskog studija (the degree of Bachelor) ili ekvivalenta, stečenog nakon najmanje tri i najviše četiri godine redovitog studija nakon stjecanja svjedodžbe o završenoj srednjoj školi, koji se vrednuje s najmanje 180 odnosno 240 ECTS bodova;
- b) Drugi ciklus vodi do akademskog zvanja magistra ili ekvivalenta, stečenog nakon završenog dodiplomskog studija i traje jednu ili dvije godine, a vrednuje se sa 60 odnosno 120 ECTS bodova, i to tako da u zbroju s prvim ciklusom nosi 300 ECTS bodova.
- c) Treći ciklus vodi do akademskog zvanja doktora ili ekvivalenta, traje tri godine i vrednuje se sa 180 ECTS bodova.

Jedan semestar studija nosi 30 ECTS bodova u svakom ciklusu.

(2) Iz odredbi stavka 1. ovog članka izuzima se studij medicinske skupine znanosti u prvom ciklusu, koji se vrednuje sa 360 ECTS bodova.

Članak 123. (Akademske titule i stručna zvanja)

(1) Završetkom određenog ciklusa studija stječe se pravo na akademsku titulu u određenom području, u skladu s ovim Zakonom i Pravilnikom o korištenju akademskih titula te stjecanju znanstvenih i stručnih zvanja.

(2) Osim zvanja koja se dodjeljuju *honoris causa* (počasni doktorat znanosti), ne mogu se dodjeljivati nikakva druga zvanja koja nisu predviđena ovim Zakonom, odnosno Pravilnikom o korištenju akademskih naslova, te stjecanju znanstvenih i stručnih studija.

Članak 124. (Studijski program)

(1) Studij se ustrojava prema studijskom programu.

(2) Studijski program je skup obveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, s okvirnim sadržajem, čijim se savladavanjem osiguravaju neophodna znanja i vještine za stjecanje diplome odgovarajuće razine i vrste studija.

Članak 125. (Donošenje studijskog programa)

(1) Studijski program donosi znanstveno-nastavno vijeće (fakultetsko vijeće), umjetničko-nastavno vijeće uz prethodnu suglasnost senata, a sadrži:

- a) stručni i akademski naziv i stupanj koji se stječe završetkom studija,
- b) uvjete za upis na studijski program,
- c) listu obveznih i izbornih predmeta i broj sati potrebnih za njihovu realizaciju,
- d) bodovnu vrijednost svakog predmeta i završnog rada iskazanu u ECTS bodovima,

- e) uvjete za prelazak s drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih područja studija,
- f) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa,
- g) uvjete upisa u sljedeći semestar ili tromjesečje, odnosno sljedeću godinu studija te način završetka studija,
- h) način izvođenja studija i način provjere znanja za svaki predmet i
- i) druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

(2) Usklađivanje studijskog programa s organizacijom rada i dostignućima znanosti i umjetnosti ne smatra se novim studijskim programom.

(3) Kod utvrđivanja studijskog programa ustrojbeni jedinica treba osobito brinuti da studij bude:

- suvremen i primjeren mogućnostima i interesima studenta, te potrebama poslodavca,
- usporediv sa srodnim programima na referentnim stranim visokoškolskim ustanovama.

Članak 126. (Zajednička diploma)

(1) Visokoškolske ustanove, domaće i strane, mogu usvojiti zajednički studijski program koji izvode dvije ili više visokoškolskih ustanova koje imaju akreditaciju za odgovarajući studijski odsjek.

(2) Studijskim programom iz stavka (1) ovog članka stječe se zajednička diploma čiji izgled i sadržaj zajednički utvrđuju visokoškolske ustanove koje izvode nastavu iz st. 1. uz suglasnost nadležnih tijela visokoškolskih ustanova.

Članak 127. (Provjera znanja)

(1) Uspješnost studenata u svladavanju pojedinog nastavnog predmeta kontinuirano se prati tijekom nastave, na način predviđen nastavnim planom i programom, odnosno studijskim programom i izražava u bodovima.

(2) Općim aktom visokoškolske ustanove bliže se uređuje način polaganja ispita i ocjenjivanja studenata.

(3) Općim aktom visokoškolske ustanove uređuje se i postupak prigovaranja na dobivenu ocjenu.

Članak 128. (Provjera znanja u visokoškolskoj ustanovi)

(1) Ispit je jedinstven i polaže se usmeno, pismeno, odnosno praktično.

(2) Ispit se polaže u sjedištu visokoškolske ustanove, odnosno u objektima navedenim u dozvoli za rad.

(3) Izuzetno, visokoškolska ustanova može organizirati nastavu i polaganje ispita i izvan sjedišta iste, uz suglasnost nadležnog ministarstva.

Članak 129. (Statut visokoškolske ustanove)

Statutom visokoškolske ustanove ili drugim općim aktom bliže se uređuju naročito:

- a) vrijeme održavanja nastave za redovite i izvanredne studente;
- b) način polaganja ispita i izvršavanja drugih obveza;

- c) način i vrijeme obavještanja studenata o ostvarivanju prava i izvršavanju obveza iz nastave, o datumu i mjestu održavanja ispita i o rezultatima ispita i drugih izvršenih obveza;
- d) pravo prigovora na ocjenu;
- e) bliži uvjeti za upis u narednu godinu studija;
- f) uvjeti stjecanja diplome,
- g) prava i obveze studenata koji su obnovili upis;
- h) uvjeti i način ponovnog stjecanja statusa studenta;
- i) način priznavanja položenih ispita na drugoj visokoškolskoj ustanovi;
- j) uvjeti za nastavak studija prilikom prelaska s druge visokoškolske ustanove;
- k) uvjeti pod kojima zainteresirane osobe mogu pohađati nastavu i polagati ispite iz određenih nastavnih predmeta;
- l) uvjeti za prijevremeno završavanje studija;
- m) uvjeti i način uključivanja studenata u znanstvenoistraživački rad;
- n) pohvale i nagrade;
- o) lakše i teže povrede obveza studenata;
- p) zaštita prava studenata, nadležnih tijela i postupak odlučivanja o pravima, obvezama i odgovornostima studenata i o zaštiti prava kandidata koji nisu primljeni po natječaju za upis u prvu godinu studija;
- r) obveze nastavnika i suradnika u izvođenju nastave i dr.

Članak 130. (Polaganje ispita)

- (1) Polaganjem ispita student stječe određeni broj bodova u skladu sa studijskim programom.
- (2) Student koji ne položi ispit iz obveznog predmeta do početka naredne školske godine, upisuje isti predmet.
- (3) Student koji ne položi izborni predmet može se ponovo upisati na isti predmet ili se opredijeliti za drugi izborni predmet.
- (4) Studijskim programom može se uvjetovati opredjeljenje studenata za određeni predmet prethodno položenim ispitima iz jednog ili više predmeta utvrđenih studijskim programom.
- (5) Pravila studija bliže se uređuju statutom.

Članak 131. (Mirovanje prava i obaveza studenata)

- (1) Prava i obveze studenta miruju dok je na porodiljskom dopustu ili tijekom trajanja bolesti zbog koje nije mogao pohađati nastavu i polagati ispite, a što utvrđuje dekan na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja liječnika.
- (2) Visokoškolska ustanova može studentu, na njegov zahtjev, odobriti da mu iz opravdanih razloga, određeno vrijeme, a najduže godinu dana, miruju prava i obveze. Zahtjev za mirovanje se podnosi u vrijeme upisa prvog semestra ili tromjesečja tekuće školske godine.
- (3) Vrijeme u statusu mirovanja studenta se ne uzima u obzir pri određivanju participacije u troškovima studija po osnovu obnavljanja studijskih godina.

Članak 132. (Ocjenjivanje)

- (1) Uspješnost studenata prati se kontinuirano tijekom nastave i izražava u bodovima.
- (2) Studijskim programom ispitne obveze ne mogu iznositi manje od 30 ni više od 70 bodova.
- (3) Uspjeh studenta na ispitu ocjenjuje se brojnomo, opisnom ili slovnom ocjenom kako slijedi:
 - Ocjena 1 (jedan), opisno „nedovoljan ili ne zadovoljava minimalne kriterije“, odgovara slovnoj ocjeni „F, FX“
 - Ocjena 2 (dva), opisno „dovoljan ili zadovoljava minimalne kriterije“, odgovara slovnoj ocjeni „E“
 - Ocjena 2 (dva), opisno „dovoljan ili dobar sa značajnim nedostacima“, odgovara slovnoj ocjeni „D“
 - Ocjena 3 (tri), opisno „dobar ili prosječan s primjetnim greškama“, odgovara slovnoj ocjeni „C“
 - Ocjena 4 (četiri), opisno „vrlo dobar ili iznad prosjeka, sa ponekom greškom“, odgovara slovnoj ocjeni „B“
 - Ocjena 5 (pet), opisno „izvrstan ili izuzetan uspjeh bez pogrešaka ili sa neznatnim pogreškama“, odgovara slovnoj ocjeni „A“
- (4) Prolazne su ocjene od 2 (dva, dovoljan, „E“) do 5 (pet, izvrstan, „A“).
- (5) U studentsku knjižicu (indeks) se upisuju samo prolazne ocjene iz stavka (3) ovog članka.
- (6) Uspješnost studenta prati se kontinuirano tijekom nastave i izražava u bodovima i postocima.
- (7) Studijskim programom utvrđuje se odnos bodova stečenih u pred ispitnim obvezama i na ispitu, s tim da predi ispitne obveze ne mogu iznositi manje od 30 ni više od 70 bodova.
- (8) Svaki predmet ukupno nosi 100 obrazovnih bodova, koje student kroz aktivnost tijekom nastave ostvaruje 70, a na završnom ispitu 30 obrazovnih bodova koji se pretvaraju u % usvojenog znanja (teorijskog i/ili činjeničnog), vještina (kognitivnih i praktičnih) i kompetencija (odgovornosti i samostalnosti), radi utvrđivanja uspjeha studenta u predmetu.
- (9) Jedan obrazovni bod predstavlja 1.0% usvojenog znanja, vještina i kompetencija. Postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija studenta izražava se od 0.0 do 100%.
- (10) Minimalno potrebno usvojeno znanje, vještine i kompetencije studenta za prolaz na predmetu iznosi 40%, a na obvezni završni ispit izlazi student koji je tijekom nastave ostvario od 40.0 do 70.0%.
- (11) Student koji je ostvario od 0.0% do 39.9% usvojenosti znanja, vještina i kompetencija, ocjenjuje se ocjenom nedovoljan, odnosno FX ili F, te nije zadovoljio uvjete za stjecanje kvalifikacije.

Članak 133. (Završni rad i disertacija)

- (1) Studijskim programom prvog ciklusa može biti predviđen završni rad.
- (2) Studijski program drugog ciklusa obavezno sadrži diplomski rad.
- (3) Doktorska disertacija je završni dio studijskog programa trećeg ciklusa, osim doktorata umjetnosti, koji je umjetnički projekt.
- (4) Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni dio studijskog programa ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

(5) Način i postupak pripreme i obrane diplomskog rada, odnosno disertacije uređuje se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 134.
(Nastavni plan i program)

- (1) Nastava se izvodi po nastavnom planu i nastavnom programu.
- (2) Nastavnim planom utvrđuju se nastavni predmeti, ukupan broj sati predavanja, vježbi i drugih oblika nastavnog rada (u daljem tekstu: nastava).
- (3) Nastavnim programom utvrđuje se sadržaj nastavnog predmeta, način izvođenja nastave i polaganja ispita i drugih vidova provjere znanja, obvezni udžbenici, priručnici i druga obvezna literatura na osnovi koje se polaže ispit iz tog nastavnog predmeta, kao i broj ECTS bodova.

Članak 135.
(Donošenje nastavnih planova i programa)

- (1) Nastavne planove i nastavne programe dodiplomskog, poslijediplomskog i doktorskog studija donosi Senat visokoškolske ustanove.
- (2) Visokoškolska ustanova će osigurati učinkovitu dostupnost i transparentnost nastavnih planova i programa.

Članak 136.
(Primjena nastavnih planova i programa)

Primjenu nastavnih planova i nastavnih programa prati senat visokoškolske ustanove koji je dužan svake četiri godine od početka njihove primjene pokrenuti postupak za njihovo cjelovito preispitivanje.

Članak 137.
(Završetak započetog studija)

Studenti imaju pravo da završe započeti studij po nastavnom planu i programu koji je važio prije izvršene izmjene, u roku utvrđenom statutom visokoškolske ustanove.

Članak 138.
(Nastavni predmeti)

- (1) Nastavni predmeti su obvezni, stručni, izborni, zajednički i opći.
- (2) Nastavni predmeti mogu se nastavnim planom definirati kao obvezni za pojedine studijske programe i izborni.
- (3) Sveučilište može utvrditi da neki od stručnih predmeta budu zajednički predmeti kojima se daje zajednička stručna osnova studentima koji studiraju komplementarna znanstvena, odnosno umjetnička područja.
- (4) Nastava i ispiti iz određenih predmeta mogu se obavljati i na drugoj visokoškolskoj ustanovi koja je matična za taj predmet, što se uređuje ugovorom između visokoškolskih ustanova.
- (5) Opće nastavne predmete matičnog sveučilišta utvrđuje senat.

Članak 139.
(Ustroj nastave)

- (1) Nastava i ispiti obavljaju se tijekom akademske godine.
- (2) Akademska godina počinje 01. listopada tekuće kalendarske godine i traje do 30. rujna naredne kalendarske godine.
- (3) Datum početka nastave, vremenski plan realizacije nastavnih planova i ispitivanja studenata utvrđuje senat.
- (4) Nastava se ustrojava po semestrima, gdje jedan semestar traje najmanje 10 radnih tjedana, ili tromjesečjima, gdje jedno tromjesečje traje najmanje 10 radnih tjedana, što se utvrđuje statutom.

Članak 140.
(Tjedno opterećenje studenata)

Tjedni broj sati nastave za studente određuje se na osnovu nastavnog plana i programa.

Članak 141.
(Dragovoljni rad)

- (1) Dragovoljni rad je rad studenata bez naknade, koji organizira visokoškolska ustanova na projektima od značaja za lokalnu zajednicu i koji se vrednuju u sustavu visokog obrazovanja.
- (2) Uvjeti, način organiziranja i vrednovanja dragovoljnog rada uređuju se općim aktom visokoškolske ustanove.

Članak 142.
(Počasni doktorat)

- (1) Sveučilište može dodijeliti počasni doktorat (*honoris causa*) istaknutim znanstvenim i javnim osobama iz zemlje i inozemstva za izuzetne doprinose u pojedinim područjima znanstvenog, znanstveno-nastavnog, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kao i za izuzetne doprinose u duhovnom i materijalnom razvoju i djelovanju na promociji mira, tolerancije, humanosti.
- (2) Postupak dodjele i oduzimanja počasnog doktorata utvrđuje se općim aktom sveučilišta.

XIII. FINANCIRANJE

Članak 143.
(Financiranje visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolska ustanova stječe sredstva za obavljanje svoje djelatnosti:
 - a) iz sredstava osnivača;
 - b) iz sredstava fondova;
 - c) donacija, oporuka i poklona;
 - d) od školarine;
 - e) prodajom intelektualnih, kulturnih, materijalnih i komercijalnih dobara i usluga;
 - f) iz prihoda na osnovu autorskih prava i patenata;

g) iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

(2) Način financiranja visokoškolske ustanove uređuje se osnivačkim aktom i statutom.

Članak 144. **(Sredstva za provođenje studijskih programa)**

(1) Osnivač u proračunu osigurava sredstva za financiranje djelatnosti javne visokoškolske ustanove kao i za obavljanje znanstvenoistraživačkog odnosno umjetničkog rada koji je u funkciji podizanja kvaliteta nastave.

(2) Sredstvima iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se:

- a) plaće, naknade koje nemaju karakter plaće i druge naknade uposlenicima u javnoj visokoškolskoj ustanovi u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom te drugim licima koja sudjeluju u znanstveno-nastavnom procesu,
- b) oprema za rad i stvaranje uvjeta za studiranje,
- c) materijalni troškovi i investicijsko održavanje,
- d) rad drugih pravnih osoba, čiji je osnivač sveučilište te čijom se djelatnošću osigurava cjelovitost i potreban standard sustava visokog obrazovanja,
- e) razvoj i ulaganja u ustanovi i poticanje razvoja znanstveno-nastavnog, nastavnog i umjetničko-nastavnog rada,
- f) rad s darovitim studentima i međunarodna suradnja,
- g) druge namjene u skladu sa zakonom.

Članak 145. **(Vlastiti prihodi)**

(1) Vlastiti prihodi javne visokoškolske ustanove pripadaju toj ustanovi i troše se u skladu sa zakonom, podzakonskim propisima, statutom i usvojenim financijskim planom.

(2) Ustrojbene jedinice visokoškolske ustanove imaju podračune u okviru žiro računa visokoškolske ustanove.

(3) Ustrojbene jedinice visokoškolske ustanove na svom podračunu raspolažu vlastitim sredstvima koja ostvaruju na temelju upisnina i sredstava ostvarenih obavljanjem drugih usluga iz svoje djelatnosti.

(4) Osobe ovlaštene za rukovanje podračunom ustrojbene jedinice su dekan ili ravnatelj i osobe ovlaštene od strane dekana. Ustrojbene jedinice slobodno upravljaju i raspolažu sredstvima.

(5) Ustrojbene jedinice izdvajaju dio iz vlastitih sredstava za financiranje zajedničkih poslova i zajedničkih projekata visokoškolske ustanove, sukladno njezinom godišnjem planu i proračunu, a što se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

(6) Bliže odredbe o financiranju visokoškolske ustanove i njezinih ustrojbenih jedinica regulirat će se statutom visokoškolske ustanove.

Članak 146. **(Nadzor nad provođenjem ovog Zakona)**

(1) Nadzor nad provođenjem zakonitosti rada visokoškolskih ustanova obavlja nadležno ministarstvo.

(2) Nadzor iz stavka (1) ovog članka obavlja se na način koji ne narušava autonomiju visokoškolske ustanove i ne ometa njen redoviti rad.

Članak 147.
(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor nad radom visokoškolskih ustanova obavlja nadležni prosvjetni inspektor.

XIV. KAZNE NE ODREDBE

Članak 148.

(1) Novčanom kaznom do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova:

- a) ako se na visokoškolskoj ustanovi obavlja političko, stranačko, vjersko organiziranje ili djelovanje (članak 12. ovog Zakona);
- b) ako rektor ili ravnatelj ne obustavi izvršenje općeg akta koji nije u suglasnosti s ustavom ili je u suprotnosti sa zakonom, kao i pojedinačnog akta kojim se nanosi šteta visokoškolskoj ustanovi ili društvenoj zajednici i o tome ne obavijesti nadležno ministarstvo (članak 54. ovog Zakona).

(2) Za prekršaje iz prethodnog stavka ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u visokoškolskoj ustanovi novčanom kaznom do 500,00 KM.

Članak 149.

(1) Novčanom kaznom do 8.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova:

- a) ako otpočne s radom prije upisa u sudski registar suprotno članku 19. stavak (2) ovog Zakona;
- b) ako visokoškolska ustanova počne s radom bez dobivanja licence i akreditacije suprotno odredbama članka 27., 28., 29., 30. i 31. i ovog Zakona;
- c) ako izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ suprotno članku 138. ovog Zakona;
- d) ako provodi izbor nastavnika i suradnika suprotno odredbama članka 77., 78., 79., 80. i 81. ovog zakona;
- e) ako ne pokrene i provede postupak za izbor nastavnika i suradnika u isto ili više zvanje u skladu s odredbama članka 70. ovog zakona;
- f) ako ne provede postupak upisa studenata u skladu s odredbama članka 89., 90., 91., 92. i 93. ovog Zakona,
- g) ako upiše studenta, suprotno odredbama članka 124. ovog zakona;

(2) Za prekršaje iz prethodnog stavka ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u visokoškolskoj ustanovi novčanom kaznom do 1.500,00 KM.

Članak 150.

(1) Novčanom kaznom do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova:

- a) ako rektor ili ravnatelj bude imenovan ili razriješen suprotno odredbama članka 52. i 55. ovog Zakona,
- b) ako dekan bude imenovan suprotno odredbi članka 67. ovog zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba na sveučilištu, novčanom kaznom do 1.000,00 KM.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 151. (Organizacijske promjene)

(1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona Sveučilište u Mostaru i njegove ustrojbene jedinice, kako slijedi:

1. Agronomski i prehrambeno tehnološki fakultet,
2. Ekonomski fakultet,
3. Građevinski fakultet,
4. Filozofski fakultet,
5. Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti,
6. Pravni fakultet,
7. Fakultet strojarstva i računarstva,
8. Akademija likovnih umjetnosti,
9. Medicinski fakultet i
10. Fakultet zdravstvenih studija,

kao i znanstvene ustrojbene jedinice (instituti) i druge pravne osobe u sastavu Sveučilišta, nastavljaju s radom prema dosadašnjim popisima do usklađivanja istih s novim propisima.

(2) Visokoškolske ustanove uskladit će svoj statute i druge opće akte potrebne za prilagodbu ustroja ovome Zakonu u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

(3) Članovi upravnih tijela, rektori i prorektori visokoškolskih ustanova, te dekani i prodekani fakulteta, izabrani prije stupanja na snagu ovoga Zakona, ostaju na istoj dužnosti do isteka mandata na koji su izabrani.

(4) Integriranje visokoškolskih ustanova započinje danom stupanja na snagu ovog Zakona, a završiti će se u roku od jedne godine od njegovog stupanja na snagu.

(5) Sveučilište u Mostaru nastavlja s radom kao javna visokoškolska ustanova na službenom hrvatskom jeziku.

(6) Suosnivači Sveučilišta u Mostaru mogu sporazumom odrediti koji će se zakonski propisi primjenjivati na Sveučilište u Mostaru, bez obzira na njegovo sjedište.

Članak 152. (Nadležnost ministarstva)

(1) Nadležno ministarstvo, odnosno ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti bliže propise o:

- a) radu povjerenstva matičara iz članka 17. ovog Zakona;

- b) načinu vođenja matičnih knjiga iz članka 36. ovog Zakona,
- c) sadržaju javnih isprava iz članka 37. ovog Zakona,
- d) sadržaju i načinu vođenja registra iz članka 41. ovog Zakona,
- e) minimalnom sadržaju indeksa iz članka 88. ovog Zakona,
- f) pravilniku o akademskim titulama iz članka 123. ovog Zakona,
- g) drugim podzakonskim aktima potrebnim za implementaciju ovog Zakona.

(2) Vlada Županije će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, na prijedlog resornog ministarstva, donijeti Standarde i normative iz članka 20.(1) ovog Zakona.

Članak 153. **(Financiranje visokoškolske ustanove)**

(1) Vlada Županije će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti uredbu o načinu financiranja studentskih ciklusa iz sredstava proračuna Županije na prijedlog Sveučilišta u Mostaru i Standarde i normative za visoko obrazovanje.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, Županija će nastaviti financirati djelatnost Sveučilišta u Mostaru.

Članak 154. **(Pravo na završetak studija)**

(1) Osobe izabrane u akademska zvanja koje ta zvanja imaju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ih zadržavaju.

(2) Ukoliko ovaj zakon ili propisi koji su važili prije njegovog stupanja na snagu za zatečena zvanja ili radna mjesta zahtijevaju reizbor ili izbor u više zvanje, reizbor ili postupak izbora u isto zvanje provest će se u roku predviđenim propisom prema kojemu je izbor proveden.

(3) Studenti upisani na dodiplomski i poslijediplomski studij na dan stupanja na snagu ovog Zakona imaju pravo završiti studij prema nastavnom programu i uvjetima koji su važili pri upisu u prvu godinu studija i steći odgovarajući stručni, odnosno znanstveni naziv prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 155. **(Stečena znanstvena i stručna zvanja)**

(1) Osobe koje su stekle određena stručna i znanstvena zvanja zadržavaju pravo njihovog korištenja u skladu s propisima prema kojima su ih stekli.

(2) Osobe iz stavka (1) ovog članka mogu tražiti od visokoškolske ustanove na kojoj su stekli zvanja da im u postupku i pod uvjetima predviđenim statutom visokoškolske ustanove izda dokument (potvrdu ili diplomu) o ekvivalenciji ranije stečenog akademskog naziva s novim akademskim nazivom.

(3) Akademsko zvanje doktor znanosti stečeno po propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovog Zakona izjednačeni su s doktoratom znanosti stečenim po ovom Zakonu, osobe koje su ih stekle imaju ista prava kao i osobe koje su akademsko zvanje doktorat znanosti stekle po ovom Zakonu.

Članak 156. **(Ravnopravnost spolova)**

Gramatička terminologija u ovom zakonu podrazumijeva uključivanje oba spola.

Članak 157.
(Teološki fakultet, visoke teološke škole i akademije)

Odredbe ovog Zakona ne odnose se na teološke fakultete, visoke teološke škole i akademije. Ove institucije mogu biti u sastavu sveučilišta što se regulira posebnim ugovorom.

Članak 158.
(Prijelazno razdoblje za akreditiranje i licenciranje)

(1) Postojeće visokoškolske ustanove stupanjem na snagu ovoga Zakona dobivaju privremenu akreditaciju od nadležne institucije. Privremenom akreditacijom određuje se rok u kojem će se obaviti akreditiranje svakog pojedinog programa koji se izučava na Sveučilištu u Mostaru, a sve sukladno kriterijima, procedurama i standardima za akreditiranje.

(2) Akreditacija visokoškolskih ustanova obaviti će se u razdoblju od najviše dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 159.
(Usklađivanje propisa sa ovim Zakonom)

(1) Podzakonski propisi doneseni prije stupanja na snagu ovog zakona primjenjivat će se i nakon stupanja na snagu ovog Zakona sve do donošenja odgovarajućih propisa prema ovom zakonu, osim ako nisu u u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

(2) U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, propisi koji su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona, uskladit će se s ovim Zakonom.

Članak 160.

(1) Studentski predstavnici u senatu visokoškolske ustanove i drugim tijelima, nastavljaju s radom do izbora studentskih predstavnika prema ovom Zakonu.

(2) Druge studentske organizacije osnovane prema propisima koji su vrijedili na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju svoj rad. Svoje opće akte i ustroj dužne su uskladiti s ovim Zakonom u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Visokoškolske ustanove donijet će opće akte kojima će propisati izborni postupak za provedbu prvih izbora za studentska predstavnička tijela, sukladno ovom Zakonu, u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona. Prvi izbori za studentske zborove sukladno ovom Zakonu provest će se u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a mandat tako izabranih članova trajat će do izbora članova studentskih zborova sukladno članku 114. ovog Zakona.

(4) Utemeljiteljsku sjednicu studentskog predstavničkog tijela izabranog sukladno ovom Zakonu, na kojoj će se izabrati predsjednik studentskog predstavničkog tijela te formirati povjerenstvo za izradu prijedloga statuta studentskog predstavničkog tijela, saziva čelnik visokoškolske ustanove u roku od petnaest dana od dana proglašenja pravovaljanih studentskih izbora.

Članak 161.
(Stavljanje propisa van snage)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje vrijediti Zakon o visokom obrazovanju („Narodne novine Županije Posavske“, broj: 6/00).

Članak 162.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Narodnim novinama Županije Posavske".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Posavska
Skupština

Predsjednik
Zvonko Mišković

Broj: _____
Domaljevac, _____

O B R A Z L O Ź E N J E

nacrta Zakona o visokom obrazovanju

I. USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona nalazi se u odredbama članka 15.d) i 26.e) Ustava Županije Posavske prema kojima Županija ima ovlasti koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti, a poglavito za utvrđivanje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi, te osiguranje naobrazbe.

Prema odredbama članka 26.e) Skupština Županije Posavske donosi zakone i ostale propise neophodne za izvršenje ovlasti Županije.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Člankom 63. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH ("Službeni glasnik BiH2, broj: 59/07) propisano je da će se županijski zakoni uskladiti sa tim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu tog zakona i da će sva pitanja iz područja visokog obrazovanja, koja nisu regulirana Okvirnim zakonom, biti regulirana županijskim zakonom.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

U Poglavlju I. Opće odredbe, propisan je predmet zakona, određeno je da je djelatnost visokog obrazovanja od posebnog društvenog interesa, utvrđeni su ciljevi visokog obrazovanja, dugoročni programi razvoja i principi visokog obrazovanja. Propisane su akademske slobode, autonomija, nepovredivost akademskog prostora, jezik na kojemu se organizira i izvodi studij, propisano je tko ima pravo na visoko obrazovanje odnosno koje uvjete mora ispunjavati te zabrana diskriminacije po bilo kojem osnovu.

U Poglavlju II. Visokoškolske ustanove, propisano je da djelatnost visokog obrazovanja obavljaju sveučilišta i visoke škole. Propisano je da je rad visokoškolske ustanove javan te da nije dozvoljeno političko, stranačko ili vjersko organiziranje. Propisano je što čini imovinu visokoškolske ustanove i način raspolaganja te da se osniva sukladno Zakonu o ustanovama ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

U Poglavlju III. Osnivanje i prestanak rada, propisan je status visokoškolske ustanove, propisano je tko može osnovati visokoškolsku ustanovu, propisan je postupak osnivanja, davanje dozvole za rad, periodično utvrđivanje uvjeta za rad, statusne promjene, prestanak i obveze nakon prestanka visokoškolske ustanove.

U Poglavlju IV. Licenca i akreditacija, propisani su kriteriji za licenciranje, licenca, akreditacija, postupak izdavanja akreditacije, ovlaštenje akreditirane visokoškolske ustanove,

oduzimanje licence, samovrednovanje i osiguranje kvalitete, izvođenje interne evaluacije, uspostavljanje informacijskog sustava i misija visokoškolske ustanove.

U Poglavlju V. Evidencija, javne isprave i registar, propisane su javne isprave, tko ih izdaje, ništavost javnih isprava, zabrana rada i registar.

U Poglavlju VI. Statut visokoškolske ustanove, propisano je što je statut i što se njime uređuje.

U Poglavlju VII. Tijela visokoškolske ustanove, propisana su tijela visokoškolske ustanove, sastav, broj, mandat, izuzeće i razrješenje članova upravnog odbora i djelokrug rada upravnog odbora. Propisano je da sveučilištem rukovodi rektor, a visokom školom ravnatelj, propisan je njihov izbor, poslovi, odgovornost i razrješenje. Propisani su slučajevi kad su rektor i ravnatelj dužni obustaviti izvršenje pojedinačnog akta, tko čini senat, djelokrug senata i druga tijela visokoškolske ustanove.

U Poglavlju VIII. Organizacija sveučilišta, propisano je da su organizacijske jedinice sveučilišta: fakulteti, akademije, visoke škole ili znanstvenoistraživački instituti te da njene organizacijske jedinice mogu osnovati svoje organizacijske jedinice radi komercijalizacije rezultata znanstveno-istraživačkog i umjetničkog rada.

U Poglavlju IX. Izbor u znanstvena-nastavna zvanja, propisano je da sveučilište dodjeljuje znanstveno-nastavna i umjetnička zvanja i to: redoviti profesor, izvanredni profesor, docent, predavač, viši predavač, lektor, viši asistent i asistent, a visoka škola dodjeljuje nastavna i umjetnička zvanja i to: profesor visoke škole, predavač visoke škole i asistent. Propisana su razdoblja na koja se bira akademsko osoblje na sveučilištu i visokoj školi, način izbora i uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja i umjetničko nastavna zvanja.

U Poglavlju X. Radni odnosi, propisano je da se radni odnos u javnoj visokoškolskoj ustanovi zasniva putem javnog natječaja odnosno javnog oglasa. Propisano je da nastavnik odnosno suradnik može zaključiti ugovor kojim se radno angažira na drugoj visokoškolskoj samo ako takav rad ne bi negativno utjecao na rad u visokoškolskoj ustanovi kod koje je u radnom odnosu, niti bi dovodio do sukoba interesa, a uz prethodno odobrenje senata visokoškolske ustanove. Propisano je pravo na plaćeno dopust, mirovanje radnog odnosa i umirovljenje nastavnika.

U Poglavlju XI. Studenti, propisano je da se studenti upisuju na temelju natječaja, da studenti koji se upišu na visokoškolsku ustanovu imaju studentsku knjižicu (indeks). Propisano je što se definira upisnom politikom. Propisani su kriteriji za odabir kandidata, prava i obveze studenata, sadržaj statuta i odgovornost studenata. Propisano je da studenti izražavaju svoje interese kroz studentsko predstavničko tijelo.

U Poglavlju XII. Visokoobrazovna djelatnost, propisano je da studiranje može biti redovito, izvanredno, učenjem na daljinu ili kombiniranjem ova tri načina studiranja što se utvrđuje statutom. Propisano je da se visoko obrazovanje organizira u tri ciklusa. Studij se ustrojava prema studijskom programu. Studijski program donosi senat. Provjera znanja vrši se usmeno, pismeno odnosno praktično. Polaganjem ispita student stječe određen broj bodova. Studentu koji ne obnovi narednu godinu studia, odnosno ne obnovi upis u istu godinu studija prestaje status studenta. Nastavni predmeti su obvezni, stručni, izborni, zajednički i opći.

U Poglavlju XIII. Financiranje, utvrđen je način financiranja.

U Poglavlju XIV. Kaznene odredbe, propisane su kaznene odredbe.

U Poglavlju XV. Prijelazne i završne odredbe, u kojima je određeno koje propise je ministar dužan donijeti nakon usvajanja ovog zakona, da će Vlada donijeti Standarde i normative za visoko obrazovanje. Propisano je pravo na završetak studija, pravo osoba koje su stekle određena stručna i znanstvena zvanja. Određeno je da se odredbe ovog zakona ne odnose na teološke fakultete, visoke teološke škole i teološke akademije.

IV. FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u Proračunu Županije Posavske, osim sredstava koja su se i do sada osiguravala za Sveučilište u Mostaru.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA NACRT ZAKONA

Tekst Nacrta Zakona o visokom obrazovanju je nomotehnički i izražajno poboljššan u odnosu na Nacrt Zakona o visokom obrazovanju, koji je u srpnju 2009. godine stavljen u proceduru.

Mišljenje Ureda za zakonodavstvo na nacrt Zakona o visokom obrazovanju, broj: 01-V-02-51-1/09 od 26.10.2009. godine te prijedlozi istog, prihvaćeni su u cijelosti, osim mišljenja naspram članka 16., 90. i 156. nacrta predmetnog Zakona.

Mišljenje Ministarstva pravosuđa i uprave na nacrt Zakona o visokom obrazovanju, broj: 03-02-152-1/09 od 14.12.2009. godine te prijedlozi istog, prihvaćeni su u cijelosti,

**MINISTARSTVO PROSVJETE, ZNANOSTI,
KULTURE I ŠPORTA**